

PROGRAM

WYCHOWAWCZO- PROFILAKTYCZNY

SZKOŁY PODSTAWOWEJ

w GÓROWIE IŁAWECKIM

na rok szkolny 2023-2024

W wychowaniu chodzi o to, ażeby człowiek stawał się coraz bardziej człowiekiem – o to, ażeby bardziej był, a nie tylko więcej miał; aby więc poprzez wszystko co ma, co posiada, umiał bardziej i pełniej być człowiekiem, to znaczy, ażeby również umiał bardziej być nie tylko z drugimi, ale i dla drugich.”

Jan Paweł II

Spis treści :

1. Wstęp
2. Podstawa prawna
 - 2.1. Podstawa prawna: funkcjonowania Szkoły Podstawowej w Górowie Iławeckim.
3. Zadania Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego
4. Diagnoza
5. Sylwetka absolwenta szkoły
6. Cele Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego
7. Cele szczegółowe Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego
8. Obszary działań wychowawczo-profilaktycznych
9. Sposoby realizacji
10. Ewaluacja
11. Struktura oddziaływań wychowawczych
12. Współpraca szkoły ze środowiskiem lokalnym
13. Procedury postępowania

Preambuła

Program wychowawczo - profilaktyczny powstał po uprzednim zdiagnozowaniu potrzeb uczniów i nauczycieli oraz oczekiwań rodziców. Przedstawia całościowo treści i działania o charakterze wychowawczym i profilaktycznym podejmowane w szkole i jest realizowany przez wszystkich nauczycieli oraz innych pracowników szkoły. Określa sposób realizacji celów kształcenia oraz zadań wychowawczych zawartych w podstawie programowej kształcenia ogólnego, uwzględniając kierunki i formy oddziaływań wychowawczych, których uzupełnieniem są działania profilaktyczne skierowane do uczniów, rodziców i nauczycieli. Podstawowym celem realizacji szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego jest wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju oraz zapobieganie zachowaniom problemowym, ryzykownym. Ważnym elementem realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego jest kultywowanie tradycji i ceremoniału szkoły.

WSTĘP

Zadania wychowawcze szkoły są podporządkowane nadrzędnemu celowi, jakim jest wspieranie Ucznia w rozwoju ku pełniej dojrzałości w sferze fizycznej, emocjonalnej, intelektualnej, duchowej i społecznej. Wszelkie działania wychowawcze powinny być wzmacniane i uzupełniane przez działania z zakresu profilaktyki problemów dzieci i młodzieży. Szkoła jako jedno ze środowisk wychowawczych wspiera wychowawczą rolę rodziny. Zgodnie z Prawem Oświatowym wychowanie respektuje chrześcijański system wartości – za podstawę przyjmuje uniwersalne zasady etyki, służy rozwijaniu u młodzieży poczucia odpowiedzialności, miłości Ojczyzny oraz poszanowania dla polskiego dziedzictwa kulturowego, przy jednoczesnym otwarciu się na wartości kultur Europy i świata.

Działania wychowawcze podejmowane przez szkołę, które służą wspieraniu wszechstronnego rozwoju oraz kształtowaniu postaw połączone są z działaniami profilaktycznymi, które umożliwiają korygowanie deficytów i tym samym przeciwdziałanie istniejącym zagrożeniom lub wspieraniu Wychowanków w trudnych sytuacjach. Program uwzględnia priorytety Ministerstwa Edukacji i Nauki oraz Kuratorium Oświaty w Olsztynie. Wszyscy pracownicy szkoły dbają o wszechstronny rozwój uczniów. Uczą prawdy, odpowiedzialności, szacunku, budowania poczucia własnej wartości, motywują do działania, także ochrony środowiska naturalnego.

Program uwzględnia również treści kształcenia dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów oraz do potrzeb środowiska szkolnego, lokalnego. Powstał w oparciu o wyniki obserwacji, badań ankietowych i konsultacji z rodzicami, nauczycielami i przedstawicielami Samorządu Szkolnego. Dokonano diagnozy środowiska szkolnego ze szczególnym uwzględnieniem wyników ankiet dotyczących problemu:

- Rozpoznanie potrzeb wychowawczych – zdrowie psychiczne uczniów (czerwiec 2023).
- Poczucie bezpieczeństwa w szkole – czynniki ryzyka i czynniki chroniące (wrzesień 2022 r.).

I. PODSTAWA PRAWNA

Dotycząca funkcjonowania szkoły Podstawowej w Górowie Hławeckim

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483 ze zm.).
- Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).
- Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r. poz. 1189).
- Ustawa z 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jedn.: (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230 oraz z 2023 r. poz. 1234)
- Ustawa z 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz.U. z 2021 r. poz. 1082, z poz. zmianami)
- Ustawa z 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jedn. Dz.U. z 2021 r. poz. 1119)
- Ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jedn. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, z 2021 r. poz. 2469, z 2022 r. poz. 763, 764, 1700, 1812, 1855, 2600).

- Ustawa z 9 listopada 1995r. o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (tekst jedn. Dz.U. z 2023 r. poz. 700).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (Dz.U. z 2023 r. poz. 1757).
- Rozporządzenie MEiN z 6 sierpnia 2020 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii(Dz. U. z 2020 r. poz. 1449).
- Statut Szkoły Podstawowej w Górowie Iławeckim;
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.
- Deklaracja Praw Człowieka;
- Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.;
- Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2025;
- Narodowy Program Zdrowia na lata 2021-2025;
- Ustawa o Zdrowiu Publicznym (Dz. U. 2015 poz. 1916);
- Obwieszczenie MEN z dnia 9 lipca 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia MEN w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym;
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 6 sierpnia 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. poz. 1449).
- Obwieszczenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. z 2020 r. poz. 1520).
- Diagnoza Problemów Społecznych na terenie Miasta Górowo Iławeckie, 2019.
- Priorytety Ministra Edukacji Narodowej i Kuratorium Oświaty w Olsztynie na rok szkolny 2023/2024;
 - dalsze udostępnianie kanonu i założeń edukacji klasycznej, m.in. upowszechnienie dziedzictwa cywilizacyjnego Europy;
 - wspomaganie wychowawczej roli rodziny;
 - podnoszenie jakości wsparcia dla dzieci i rodzin udzielanego w systemie oświaty;
 - wspieranie nauczycieli w przeciwdziałaniu przemocy;
 - doskonalenie kompetencji kadry w ocenianiu wewnątrzszkolnym;
 - doskonalenie roli nauczyciela w pracy z uczniem z doświadczeniem migracyjnym;
 - wspieranie uczniów w rozwijaniu ich aktywności fizycznej;

- rozwój kształcenia zawodowego;
 - wspieranie rozwoju umiejętności cyfrowych uczniów i nauczycieli;
 - wspieranie nauki języka polskiego i oświaty polskiej za granicą.
- Raport z diagnozy wewnętrznej Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły.

II. ZADANIA SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

Zgodnie ze wskazaniami działalność wychowawczo-profilaktyczna w naszej szkole polega na prowadzeniu działalności, która ma na celu wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze:

- 1) *fizycznej* - ukierunkowanej na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowania zachowań prozdrowotnych;
- 2) *psychicznej* - ukierunkowanej na zbudowanie równowagi i harmonii psychicznej, ukształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych ludzi, kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- 3) *społecznej* - ukierunkowanej na kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na umiejętności samodzielnej analizy wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- 4) *aksjologicznej* - ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Szkoła prowadzi systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną wśród uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Kształtowanie u uczniów postawy patriotycznej i obywatelskiej w procesie nauczania i wychowania. Zapewnia bezpieczeństwo uczniom w czasie zajęć organizowanych przez szkołę. Promuje ideę wolontariatu i wartości prospołeczne wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Wzmacnia rolę rodziców w planowaniu i realizacji zadań statutowych szkoły.

IV. DIAGNOZA

Diagnoza środowiska społecznego szkoły

Program oparty jest na diagnozie środowiska szkoły przeprowadzonego na podstawie:

- ankiet badających czynniki ryzyka i chroniące występujące wśród uczniów(ankietowano rodziców, nauczycieli i uczniów),
- obserwacji zachowań uczniów,
- analizy dokumentacji szkolnej, w tym dzienników lekcyjnych, wpisywanych uwag,
- wywiadów z rodzicami, uczniami,
- konsultacji z nauczycielami, administracją i personelem szkoły,
- dotychczasowych doświadczeń szkoły.
- analiza mocnych stron działalności szkoły, sprawdzonych rozwiązań,
- informacji od innych instytucji(MOPS, CUS),

- obowiązujących aktów prawnych
- wsparcie Poradni Pedagogiczno - Psychologicznej,
- policji,
- grup wsparcia funkcjonujących na terenie miasta,
- Zespołu Kuratorów Sądowych,
- Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- Centrum Usług Społecznych
- Zespół Interdyscyplinarny przy MOPS w Górowie Iławeckim i CUS,
- Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Świetlicy Opiekuńczo –Wychowawczej Caritas,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszychach.

I. 1. Wnioski z badań „Rozpoznawanie potrzeb wychowawczych - zdrowie psychiczne uczniów, która została przeprowadzona w czerwcu 2023 r. wśród rodziców uczniów naszej szkoły.

- Rodzice najczęściej potrzebują wsparcia psychologicznego, pedagogicznego - zapewnienie pomocy psychologa/pomocy psychologicznej (rozmowy wychowawcze z psychologiem), dyrektora, wsparcie wychowawcze od nauczycieli.
- Rodzic nie zawsze wie jak postępować z dzieckiem w sytuacjach konfliktowych -nie wie co ma robić i nie wie czy to robi dobrze. Dziecko nie zawsze chce rozmawiać z rodzicem o swoich problemach. Rodzice uważają, że przed psychologiem potrafią się otworzyć, ponieważ psycholog wie jak rozmawiać i może udzielić dziecku pomocy.
- Najczęstsze formy wsparcia, w których rodzice chcieliby uczestniczyć:
 - indywidualne konsultacje z wychowawcą na zaproszenie lub z własnej inicjatyw,
 - indywidualne konsultacje z pedagogiem/psychologiem na zaproszenie lub z własnej inicjatywy,
 - warsztaty psycho-edukacyjne/warsztaty kompetencji wychowawczych.
- Tematy, które interesują rodziców, w których chcieliby uczestniczyć:
 - Szkodliwość używek, kultura w odnoszeniu się do rówieśników,
 - Cyberprzemoc,
 - Jak radzić sobie z dzieckiem w wieku dojrzewania ?
 - Tolerancja i szacunek do rówieśników i rodzeństwa.
- Najdogodniejszym terminem na korzystanie z powyższych form wsparcia:
 - to każdy dzień tygodnia, po godzinie 15.00.

I.2.Wnioski z badań „ Rozpoznanie potrzeb wychowawczych uczniów - zdrowie psychiczne uczniów” , która została przeprowadzona w czerwcu 2023 r. wśród uczniów naszej szkoły.

- Częściej organizować wspólne spotkania, wyjścia, wyjazdy poza teren szkoły w celu poprawy integracji w klasach
- Organizować pomoc koleżeńską w różnych sytuacjach, eliminować izolowanie uczniów
- Dbać o przyjazną atmosferę w klasie ,tolerancję dla inności
- Promować aktywne spędzanie czasu, wskazywać możliwości uczestniczenia w różnych kołach zainteresowań, działających nie tylko w szkole

- Nauczyć i wskazywać techniki panowania nad emocjami
- Obejmować uczniów pomocą psychologiczno – pedagogiczną w postaci rozmów z wychowawcą ,pedagogiem , psychologiem ,zajęć psycho-edukacyjnych z psychologiem
- Promować zachowania i postawy prozdrowotne ,przekazywać wzorce „zdrowego trybu życia” ,dbać o higienę umysłu i o dobrostan psychiczny
- Rozmawiać o skutkach i konsekwencjach niewłaściwych zachowań

II. Wnioski badań ankietowych „Poczucie bezpieczeństwa w szkole – czynniki ryzyka i czynniki chroniące” (wrzesień 2022 r.).

Wnioski wynikające z ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, rodziców i nauczycieli:

- W celu zwiększenia integracji grupy, proponuje się systematycznie organizować zajęcia angażujące grupę, np. ćwiczenia w parach, wspólne wyjścia, realizowanie projektów, wycieczki, wyjazdy. Warto również przeprowadzać wieczory integrujące, dyskoteki szkolne i klasowe oraz treningi interpersonalne wśród klas dotkniętych społecznymi problemami.
- Potrzebne jest podejmowanie różnorodnych działań, mających na celu lepsze poznanie każdego ucznia jak też całego zespołu klasowego.
- Wskazane jest, by nauczyciele świadomie zarządzali procesem grupowym, by byli uważnymi obserwatorami sytuacji szkolnych, a swoim zachowaniem, wchodząc w reakcje zarówno z uczniami, jak i innymi pracownikami szkoły oraz rodzicami, modelowali zachowania uczniów.
- Niezbędne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie motywacji uczniów do nauki i wzajemnej pomocy.
- Zadaniem nauczycieli jest zaznajamianie uczniów ze sposobami radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, stresowymi oraz wzmocnianie poczucia własnej wartości. Istotnym zagadnieniem jest regulowanie obciążania uczniów pracami domowymi i rozsądne planowanie wszelkich sprawdzianów.
- Zaleca się podjęcie działań mających na celu zwiększenie wiedzy i skutecznego mówienia „NIE“ wśród uczniów a także budowanie i wzmocnienie zaufania na linii nauczyciel – uczeń.
- Należy pracować nad zminimalizowaniem złych zachowań wśród uczniów .
- Wskazane jest podjęcie działań mających na celu zachęcenie uczniów do większej aktywności na terenie szkoły.
- Należy wyposażyć rodziców, a także nauczycieli w wiedzę dotyczącą procesów zachodzących w zespole klasowym, aby mogli odpowiednio ocenić swoje oczekiwania wobec niego.
- Wychowawcy klas powinni zaplanować zajęcia na temat tolerancji oraz różnorodności, indywidualności innych ludzi. Warto również skorzystać ze wsparcia wykwalifikowanych w tym temacie specjalistów.

- Zaleca się włączenie działań mających na celu uświadomienie młodzieży, czym jest przemoc i pokazanie, że poprzez takie zachowanie są jej uczestnikami.
- Konieczne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie zaufania i współpracy na linii uczeń – nauczyciel oraz poleca się także przeanalizowanie występowania tych zjawisk w środowisku szkolnym, ustalenie ofiar i skuteczne udzielenie im pomocy.
- Wskazane jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie integracji w środowisku szkolnym i wypracowanie wzajemnego zaufania w grupie.
- Priorytetem jest podjęcie działań, mających na celu zwiększenie poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole.
- Niezbędne jest podjęcie działań mających na celu zwiększenie świadomości i profilaktyki u młodych ludzi w zakresie szkodliwości zażywania niedozwolonych substancji i konsekwencji uzależnień.
- Zwiększyć zaangażowanie uczniów w pomoc słabszym a tym samym zwiększyć integrację w grupie klasowej,
- Przeanalizować czy zajęcia pozalekcyjne oferowane przez szkołę są dostosowane do zainteresowań młodzieży szkolnej. Warto przeprowadzić badania w tym kierunku i spytać się młodzieży w jakich zajęciach chciałaby uczestniczyć by lepiej dostosować ofertę.
- Należy zachęcać uczniów do zdrowego współzawodnictwa, i kierowania się zasadą fair play.
- Zadbać o bezpieczeństwo w miejscach, w których uczniowie czują się zagrożeni; szatnia ,przebieralnia w-f-u, boisko szkolne, stołówka szkolna, oraz łazienka.
- Zwrócić uwagę na funkcjonowanie poszczególnych uczniów w klasach. Obserwacja i kontrola zachowań, tzw. silnego lidera, który skupia wokół siebie innych uczniów podatnych na jego wpływ.

Diagnoza pracowników obsługi i administracji

Z przeprowadzonych rozmów z pracownikami obsługi i administracji wynika, iż najczęściej spotykają się oni z problemami używania wulgaryzmów przez młodzież, palenie papierosów, nieusprawiedliwione wyjścia uczniów poza teren szkoły podczas przerw międzylekcyjnych.

V. SYLWETKA ABSOLWENTA SZKOŁY

Absolwent naszej szkoły jest:

- osobą twórczą, odpowiedzialną, kulturalną
- wrażliwą, otwartą na potrzeby innych i samodzielną.
- posiada umiejętność komunikowania się, współpracy, doskonalenia, rozsądnego spędzania wolnego czasu.

- wyznacza sobie cele i konsekwentnie dąży do ich realizacji.
- chce się uczyć, a nie być nauczany.
- zna swoje mocne i słabe strony i jest świadomy swojej wartości.
- przestrzega norm etycznych, kieruje się w życiu uniwersalnymi wartościami.
- przeciwdziała sytuacjom dyskryminacyjnym.
- realizuje się w działalności opartej na wolontariacie.
- Zna postawy prozdrowotne i prospołeczne
- Ma poczucie więzi ze swoją miejscowością, regionem, Ojczyzną, jest obywatelem znającym swoje prawa i obowiązki. Jest przywiązany do tradycji, a osoba Jana Pawła II jest dla niego wzorcem osobowym. Szanując przeszłość patrzy w przyszłość. Dzięki kontaktom z rówieśnikami ze szkół partnerskich potrafi określić swoje miejsce w zjednoczonej Europie. Jest też wrażliwy na potrzeby środowiska naturalnego i traktuje je jako ogólnoludzkie dobro.

VI. CELE SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

- zwiększenie bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły,
- kształtowanie postaw patriotycznych, obywatelskich i patriotycznych oraz społecznych uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem kształtowania postaw ukierunkowanych na piękno, dobro i prawdę,
- ułatwienie poznania siebie i refleksji nad sobą,
- wskazanie konstruktywnych sposobów w radzeniu sobie ze stresem i sytuacjami trudnymi,
- zwiększenie motywacji uczniów do udziału w zajęciach pozalekcyjnych, konkursach i olimpiadach przedmiotowych,
- uczenie zachowań asertywnych, w tym umiejętności wyrażania uczuć,
- kształtowanie umiejętności komunikowania się z innymi,
- dostarczenie informacji o substancjach uzależniających oraz zagrożeniach towarzyszących ich zażywaniu,
- wzrost samoakceptacji i zadowolenia z siebie,
- pokazywanie perspektyw zdrowego życia i drogi do satysfakcji osobistych bez palenia papierosów, zażywania alkoholu i innych substancji uzależniających,
- promowanie kultury języka,
- oferowanie alternatywnych form spędzania wolnego czasu,
- stworzenie warunków umożliwiających uczniom niepełnosprawnym pełną integrację z grupą,
- bezpieczeństwo w grupie,
- zwiększenie skuteczności działań wychowawczych i profilaktycznych na rzecz bezpieczeństwa i tworzenia przyjaznego środowiska w szkole.
- kształtowanie zachowań antydyskryminacyjnych,
- wzmocnienie roli rodziców w planowaniu i realizowaniu zadań statutowych szkoły,
- zwiększenie znaczenia roli edukacji informatycznej,
- kształtowanie postawy szacunku dla środowiska przyrodniczego,
- kształtowanie postaw prozdrowotnych uczniów,
- profilaktyka uzależnień,
- wychowanie do wartości przez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych,

- ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży,
- rozwijanie kompetencji matematycznych uczniów,
- rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego.
- tworzenie oferty programowej podczas realizacji zagadnień z doradztwa zawodowego.

VII. CELE SZCZEGÓŁOWE SZKOLNEGO PROGRAMU WYCHOWAWCZO-PROFILAKTYCZNEGO

- 1) Wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci i młodzieży.
- 2) Ograniczenie zachowań agresywnych i przemocy w szkole.
- 3) Wzmacnianie poczucia własnej wartości
- 4) Wykształcenie asertywnych postaw zachowań uczniów.
- 5) Ograniczenie zachowań dyskryminacyjnych.
- 6) Wzbudzanie w uczniach poczucia odpowiedzialności za własne zdrowie
- 7) Rozpoznawanie oznak stresu oraz sposobów radzenia sobie z nim
- 8) Rozwijanie umiejętności radzenia sobie z napięciem pojawiającym się w trudnych sytuacjach
- 9) Wskazywanie na szkodliwość używek oraz ukazanie zagrożeń, jakie niosą ze sobą uzależnienia
- 10) Propagowanie zdrowego stylu życia
- 11) Wskazywanie pożądanego wzorców zachowań, ograniczenie zjawisk agresji wśród uczniów.
- 12) Wskazywanie konstruktywnych sposobów spędzania wolnego czasu.
- 13) Idea wolontariatu i wartości prospołeczne wśród uczniów.
- 14) Wskazywanie na znaczenie wychowawczej roli rodziny.
- 15) Wzmocnienie roli rodziców w planowaniu i realizowaniu zadań statutowych szkoły.
- 16) Zwiększenie działalności edukacyjnej szkoły wśród rodziców uczniów.
- 17) Podejmowanie działań związanych z miejscami ważnymi dla pamięci narodowej, formami upamiętniania postaci wydarzeń z przeszłości, najważniejszymi świętami narodowymi i symbolami państwowymi.
- 18) Stwarzanie uczniom warunków do nabywania wiedzy i umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów z wykorzystaniem metod i technik wywodzących się z informatyki.
- 19) Przygotowanie uczniów do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w Internecie.
- 20) Przygotowanie uczniów do krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej, w tym nawiązywania i utrzymywania opartych na wzajemnym szacunku relacji z innymi użytkownikami sieci.
- 21) Zwiększenie działalności edukacyjnej szkoły wśród rodziców uczniów.

- 22) Indywidualizowane wspomaganie rozwoju każdego ucznia, stosownie do jego potrzeb i możliwości.
- 23) Dbanie o wychowanie dzieci i młodzieży w duchu tolerancji i szacunku dla drugiego człowieka.
- 24) Wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat. Wsparcie uczniów przybyłych z zagranicy, szczególnie uchodźców z Ukrainy.
- 25) Upowszechnianie wśród uczniów wiedzy o zasadach zrównoważonego rozwoju, motywowania do działań na rzecz ochrony środowiska, rozwijanie zainteresowania ekologią.
- 26) Wdrożenie uczniów do zachowań higienicznych, bezpiecznych dla zdrowia własnego i innych osób, ponadto ugruntowanie wiedzy z zakresu prawidłowego odżywiania się, korzyści płynących z aktywności fizycznej, stosowania profilaktyki.
- 27) Wychowanie do wartości przez kształtowanie postaw obywatelskich i patriotycznych z uwzględnieniem postaw ukierunkowanych na prawdę, dobro i piękno.
- 28) Rozwijanie kompetencji matematycznych uczniów.
- 29) Rozwijanie kreatywności, przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych uczniów, w tym bezpieczne i celowe wykorzystywanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego.
- 30) Tworzenie oferty programowej podczas realizacji zagadnień z doradztwa zawodowego.
- 31) Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, m.in. przez właściwą organizację zajęć edukacyjnych, wychowanie do życia w rodzinie oraz realizację zadań programu wychowawczo-profilaktycznego.
- 32) Wychowanie do wrażliwości na prawdę i dobro. Kształtowanie właściwych postaw szlachetności, zaangażowania społecznego i dbałości o zdrowie.
- 33) Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i materialnych. Szersze i przemyślane wykorzystanie w tym względzie m.in. wycieczek edukacyjnych.
- 34) Podnoszenie jakości edukacji poprzez działania uwzględniające zróżnicowane potrzeby rozwojowe i edukacyjne wszystkich uczniów, zapewnienie wsparcia psychologiczno-pedagogicznego, szczególnie w sytuacji kryzysowej w celu zapewnienia dodatkowej opieki i pomocy, wzmacniającej pozytywny klimat szkoły oraz poczucie bezpieczeństwa. Roztropne korzystanie w procesie kształcenia z narzędzi i zasobów cyfrowych oraz metod kształcenia wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne.
- 35) Wzmocnienie edukacji ekologicznej w szkole. Rozwijanie wśród postawy odpowiedzialności za środowisko naturalne.
- 36) Profilaktyka chorób zakaźnych poprzez działania wynikające z zadań ujętych w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym opracowanym na podstawie diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka.

37) Wsparcie uczniów w powrocie do szkół po długotrwałym okresie nauki zdalnej przeciwdziałanie negatywnym skutkom sytuacji kryzysowych wywołanych pandemią.

VIII. OBSZARY DZIAŁAŃ PROFILAKTYCZNO-WYCHOWAWCZYCH

Na podstawie diagnozy, konsultacji i obserwacji uczniów oraz analizy dotychczasowych działań wychowawczych i profilaktycznych szkoły oraz priorytetów w zakresie wychowania i polityki Ministerstwa Edukacji i Nauki, określono główne obszary działań szkolnego programu wychowawczo-profilaktycznego:

1. Diagnoza sytuacji wychowawczej szkoły.
2. Edukacja zdrowotna w tym ekologiczna.
3. Przystosowanie do życia społecznego młodzieży.
4. Profilaktyka uzależnień ze szczególnym uwzględnieniem profilaktyki narkomanii.
5. Przeciwdziałanie przestępczości nieletnich i bezpieczeństwo uczniów na terenie szkoły.
6. Kształtowanie umiejętności uczniów w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, a w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów.
7. Promowanie kultury języka.
8. Kształtowanie postaw obywatelskich, społecznych, patriotycznych
9. Działania antydyskryminacyjne
10. Współpraca z rodzicami oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą działalność szkoły.

1. Obszar działania – Diagnoza sytuacji wychowawczej szkoły

Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Uwagi
Zadanie 1: Rozpoznanie i zintegrowanie środowiska wychowawczego			
1. diagnoza sytuacji wychowawczej uczniów przyjętych do klasy I poprzez analizę dokumentów rekrutacyjnych, diagnozę sytuacji opiekuńczo-wychowawczej, wywiady środowiskowe	dyrektor, wychowawcy klas I pedagog, psycholog	spotkania z rodzicami, zajęcia z wychowawcą IX	
2. integracja zespołu klasowego (dni adaptacyjne, ślubowanie klas I, zajęcia imprezy integracyjne, wycieczki klasowe przy współpracy z rodzicami uczniów).	wychowawcy klas	spotkania z rodzicami wg planu	
3. zapoznanie z prawami i obowiązkami ucznia (np. prezentacja , praca w grupach)	wszyscy pracownicy szkoły,	cały rok, w zależności od sytuacji epidemicznej	
4. określenie norm i zasad obowiązujących w klasie i w szkole. Tworzenie kontraktów, kodeksów klasowych.	wychowawcy, pedagog	IX-X	
5. kształtowanie umiejętności porozumiewania się z rówieśnikami, środowiskiem szkolnym	wychowawcy, pedagog, PP-P	cały rok	
6. rozwijanie umiejętności organizowania pomocy koleżeńskiej poprzez organizowanie pomocy podczas zajęć dydaktycznych	wychowawcy klas, pedagog	cały rok	
7. znaczenie pełnienia różnych funkcji w klasie oraz w szkole	wychowawcy klas, pedagog, psycholog,	cały rok	
8. kształtowanie postaw związanych z profilaktyką chorób zakaźnych poprzez działania wynikające z zadań ujętych w szkolnym programie wychowawczo-profilaktycznym opracowanym na podstawie	nauczyciele, wychowawcy klas, pedagog,	cały rok	

<p>diagnozy czynników chroniących i czynników ryzyka</p> <p>9. diagnoza sytuacji wychowawczej uczniów, bezpieczeństwa, zagrożeń występujących wśród uczniów oraz czynników ryzyka i czynników chroniących(ankietowanie rodziców, nauczycieli i uczniów, pracowników administracji i obsługi szkoły), obserwacja zachowań uczniów, analiza dokumentacji szkolnej, w tym dzienników lekcyjnych, wpisywanych uwag, wywiady z rodzicami, uczniami, konsultacji z nauczycielami, administracją i personelem szkoły, dotychczasowych doświadczeń szkoły, analiza mocnych stron działalności szkoły, sprawdzonych rozwiązań.</p>	<p>pracownicy administracji i obsługi szkoły, pielęgniarka szkolna</p> <p>dyrektor, wychowawcy klas pedagog szkolny, psycholog, nauczyciele, specjaliści</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok</p> <p>wrzesień, czerwiec, w zależności od potrzeb</p>	
---	--	--	--

2. Obszar działania – Edukacja zdrowotna w tym ekologiczna

Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Uwagi
Zadanie 1: Dostarczanie uczniom i rodzicom wiedzy na temat różnych aspektów zdrowia. Kreowanie zdrowego , bezpiecznego i przyjaznego środowiska szkoły.			
1. Zapoznanie uczniów z zasadami bezpieczeństwa obowiązującymi w szkole.	dyrekcja szkoły, wszyscy pracownicy	cały rok w zależności od sytuacji epidemicznej	
2. Zapoznanie z zagrożeniami związanymi z korzystania ze sprzętu elektronicznego(komputer, laptop, telefon komórkowy, itp.)	szkoła dyrektor, wychowawcy, pedagog, n-1 informatyk	spotkania z rodzicami, zajęcia z wychowawcą IX.	Warsztaty dla rodziców „E-uzależnienia” XI 2023
3. Projekcja filmów o tematyce zdrowotnej (właściwe odżywianie)	nauczyciele różnych przedmiotów PCK.	cały rok, wg planu	
4. Profilaktyka chorób, (pierwsza pomoc przedmedyczna, nałogi itd.).	wychowawcy,	wg rozkładów nauczania	
5. Prowadzenie zajęć poświęconych tematyce zdrowia w różnych aspektach	pielęgniarka Stacji Opieki Caritas	cały rok	
6. Prowadzenie zajęć edukacyjnych z uczniami dotyczącymi bezpieczeństwa podczas przerw śródlekcyjnych -zakaz wychodzenia poza teren szkoły w godzinach zajęć szkolnych	wszyscy pracownicy szkoły	wg możliwości szkoły wg. planu zajęć, konkursy prozdrowotne	
7. Zapoznanie rodziców podczas zebrań z głównymi problemami zdrowotnymi uczniów-propozycja badań dotyczących łamliwości kości wśród uczniów	dyrektor wychowawcy klas pedagog, pielęgniarka	według planu imprez szkolnych wrzesień, spotkania z rodzicami wg. potrzeb	
8. Udział uczniów w spektaklach profilaktycznych proponowanych przez odpowiednie instytucje, stowarzyszenia, grupy aktorskie itp.			

<p>9. Samodzielne wykonywanie przez uczniów pomocy dydaktycznych związanych ze zdrowiem wykorzystywanych na zajęciach lekcyjnych</p> <p>10. Zapoznanie uczniów z zasadami ruchu drogowego i bezpieczeństwa na drodze</p> <p>11. Zapoznanie, przypomnienie uczniom o zasadach bezpieczeństwa podczas ferii zimowych oraz wakacji</p> <p>12. Prowadzenie działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganiu ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej.</p> <p>13. Angażowanie uczniów i ich rodziców w procesy podejmowania decyzji w szkole na rzecz tworzenia bezpiecznej i przyjaznej szkoły(organizacja imprez szkolnych i pozaszkolnych -Dni Rodziny, Dzień Sportu, Dni Otwarte, itp.)</p> <p>14. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom.</p>	<p>szkolna wychowawcy, n-le poszczególnych przedmiotów</p> <p>nauczyciele techniki</p> <p>nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa</p> <p>wychowawcy, n-l biologii psycholog, policjant</p> <p>godziny z wychow., nauczyciel religii, w-f, wdż, pedagog, psycholog dyrekcja szkoły, nauczyciele specjaliści</p>	<p>cały rok</p> <p>konkursy, programy profilaktyczne, zawody sportowe,</p> <p>apele szkolne, spotkania z rodzicami „Trzymaj formę”-klasy V- VIII)</p> <p>cały rok</p> <p>cały rok</p>	
---	---	---	--

Zadanie: 2 Motywowanie uczniów do dbałości o higienę osobistą

1. Organizowanie godzin wychowawczych oraz innych zajęć poświęconych higienie osobistej ucznia (program profilaktyczny „Dziel się uśmiechem”).	wychowawcy, pielęgniarka. p. P. Pieniak	wg planu listopad -styczeń	klasy I-III
2. Przeprowadzenie cyklu spotkań z lekarzem i pielęgniarką poświęconych higienie osobistej ucznia, szczególnie w okresie intensywnego dojrzewania	wychowawcy klas VIII . pielęgniarka	wg planu	
3. Propagowanie czytelnictwa czasopism promujących zdrowy styl życia	pedagog, nauczyciele bibliotekarz szkolny nauczyciele biologii, wdż	wg planu	
4. Organizowanie zajęć ukierunkowanych na zdobycie przez ucznia wiedzy i umiejętności pozwalających na promowanie zachowań prozdrowotnych(sfera fizyczna, psychiczna, społeczna, aksjologiczna) przy współpracy z rodzicami uczniów,	zajęcia pozalekcyjne, programy profilaktyczne, lekcje w-f, biologii, religii, psycholog, pedagog, rodzice,	wg planu	

Zadanie: 3. Działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie chorobom zakaźnym			
1. Przygotowanie przez uczniów referatów i plansz poświęconych tematyce chorób zakaźnych	Wszyscy pracownicy szkoły	W zależności od potrzeb	
2. projekcja filmów; profilaktyka chorób zakaźnych i chorób przenoszonych drogą płciową(film, referat, itp.)	nauczyciele biologii, wychowawcy	cały rok	
3. analiza artykułów poświęconych chorobom „brudnych rąk” i chorobom przenoszonym drogą płciową	wychowawcy pielęgniarka szkolna pedagog bibliotekarz	cały rok	
4. objęcie uczniów akcją szczepień ochronnych - informowanie o zaletach szczepień ochronnych		cały rok	
5. przygotowanie przez uczniów gazetek ściennych w klasach poświęconych profilaktyce chorób zakaźnych.	pielęgniarka, wychowawcy pielęgniarka, nauczyciel biologii, wdźwr	zgodnie z kalendarzem szczepień praca ciągła	
Zadanie: 4. Promowanie wśród uczniów racjonalnego odżywiania			
1. Zapewnienie uczniom możliwości korzystania z posiłków na stołówce szkolnej	pedagog MOPS, CUS	cały rok	
2. Pozyskanie środków na dofinansowanie obiadów dla dzieci z rodzin najuboższych	MOPS, CUS, pedagog	cały rok	

3. Wydłużenie przerw w zależności od potrzeb (przerwy obiadowe)	wychowawcy opiekun SSz	w zależności od potrzeb	
4. Promowanie znaczenia promowania drugiego śniadania w szkole i dobór odpowiednich produktów: „Dzień zdrowego śniadania”	dyrekcja szkoły wych. Klas I-III	cały rok	
5. Wdrażanie programów „Program dla szkół”(owoce , warzywa w szkole, przetwory mleczne) „Bieg po zdrowie’ , „Warzywa i owoce w sportowym obiektywie”	wychowawcy klas I-V i VI –VIII wychowawcy światlicy szkolnej	cały rok	
6. Zapoznanie uczniów i rodziców z zasadami zdrowego żywienia i odżywiania się, realizacja programu „Światlicowe wiem co jem”- spotkanie z dietetykiem	dietetyk	wg planu	
Zadanie: 5. Szerzenie wiedzy na temat wpływu środowiska na zdrowie i życie człowieka			
1. Udział uczniów w akcjach Sprzątania Świata i Dniach Ziemi	dyrektor szkoły wychowawcy, nauczyciele biologii	wrzesień maj	
2. Przygotowanie przez uczniów referatów dotyczących ekologii i ochrony środowiska	nauczyciele biologii	praca ciągła	
3. Przygotowanie referatów przez uczniów dotyczących problemów ochrony środowiska w naszym rejonie	nauczyciele , wychowawcy, SSz	praca ciągła	
4. Uświadamianie uczniów o konieczności segregacji śmieci	wychowawcy opiekun SSz	cały rok	
5. Udział uczniów w konkursach wiedzy o tematyce ekologicznej			
6. Uświadamianie uczniów i rodziców o konieczności ochrony środowiska i ich zasobów w związku ze zmianami klimatycznymi	nauczyciele biologii, chemii, geografii, fizyki	według planu cały rok	

Zadanie: 6. Kształtowanie „zdrowej osobowości” pod względem fizycznym, psychicznym, społecznym i aksjologicznym

1. Bezpieczeństwo w drodze do szkoły i ze szkoły do domu	wychowawcy, n-l ds. bezpieczeństwa, policjant	IX	
2. Przeprowadzenie zajęć z wychowawcą dotyczących agresji, asertywności, wartości i tolerancji. Realizacja programu profilaktycznego „Przyjaciele Zippiego”- klasa III	wychowawcy, pedagog, PP-P, specjaliści	cały rok	
3. Organizowanie spotkań integracyjnych nauczycieli z rodzicami	wychowawcy, rodzice, wychowawcy	cały rok wg planu zebrania rodziców według planu zajęć	
4. Zapoznanie uczniów z zasadami właściwego zachowania w miejscach publicznych oraz szkole, zajęcia warsztatowe (SAVOIR VIVRE)	pedagog, psycholog,		
5. Organizowanie imprez szkolnych z udziałem uczniów, nauczycieli i rodziców	dyrekcja szkoły, rodzice, nauczyciele	według planu imprez szkolnych	
6. Współdziałanie uczniów w tworzeniu i nowelizacji prawa szkolnego	nauczyciele, wychowawcy, rodzice,	według potrzeb	
7. Przeprowadzenie zajęć z wychowawcą poświęconych nauce właściwej komunikacji międzyludzkiej		według planu zajęć	
8. Zorganizowanie cyklu spotkań z przedstawicielami Samorządu Szkolnego celem przedyskutowania ciekawych propozycji zmian w szkole	opiekun SSz,	plan pracy SSz	
9. Częste rozmowy z uczniami, którzy używają wulgaryzmów i nie przestrzegają podstawowych zasad współżycia	wychowawcy Zespół ds. Statutu Szkoły, Zespół Wychowawczy	wg. harmonogramu	
10. Cięża wśród nieletnich dziewcząt i problemy z tym związane (film, referat, dyskusja, itp.)	nauczyciel wdzw, wychowawcy,	wg. planu zajęć	

<p>11. Zasady zachowania i postępowania podczas ataku terrorystycznego oraz informacji o podłożeniu bomby (materiałów wybuchowych) na terenie szkoły</p> <p>12. Zapoznanie z procedurą postępowania uczniów, rodziców i nauczycieli oraz pracowników szkoły.</p>	<p>pielęgniarka pedagog, psycholog nauczyciele, opiekun SSz, wychowawcy, pedagog, PP-P dyrektor, rodzice wszyscy pracownicy szkoły</p>	<p>wrzesień, luty</p> <p>wrzesień, luty w zależności od potrzeb</p>	
<p>Zadanie: 7. Zagospodarowanie czasu wolnego ze szczególnym uwzględnieniem aktywności fizycznej w szkole oraz poza nią a także upowszechnienie programów edukacyjnych z zakresu zdrowego żywienia i aktywności fizycznej</p>			
<p>1. Organizowanie szkolnych imprez sportowych (Dzień Sportu, Dni Rodziny , zawody sportowe, turnieje) zgodnie z kalendarzem imprez</p> <p>2. Umożliwienie uczniom aktywnego udziału w różnego typu zawodach na różnych szczeblach</p> <p>3. Zorganizowanie wycieczek pieszych, wycieczek autokarowych, rajdów, zajęć w terenie</p> <p>4. Zapoznanie rodziców z problemami zdrowotnymi uczniów na podstawie badań okresowych i obserwacji ucznia</p> <p>5. Organizowanie zajęć pozalekcyjnych, sportowych</p> <p>6. Umożliwienie uczniom aktywnego udziału w zajęciach sportowych pozalekcyjnych (tenis stołowy, piłka siatkowa, piłka nożna, szachy)</p> <p>7. Udział młodzieży szkolnej w programie sportowo-profilaktycznym „Profilaktyka przez sport”</p>	<p>nauczyciele wychowania fizycznego, SSz nauczyciele wychowania fizycznego wychowawcy pielęgniarka, lekarz, nauczyciel biologii nauczyciele wycho- wania fizycznego</p> <p>opiekun SSz., wychowawcy nauczyciele wychowania fizycznego, trenerzy, socjoterapeuta</p>	<p>wg kalendarza imprez szkolnych</p> <p>cały rok</p> <p>według planu wycieczek</p> <p>zebrania z rodzicami</p> <p>wg kalendarza imprez szkolnych wg harmonogramu zajęć</p> <p>wg harmonogramu zajęć(X-XII)</p>	

8. Realizacja Programu Profilaktycznego „Bieg po zdrowie” (program antynikotynowy)	wychowawcy klas IV	według harmonogramu	
Zadanie: 8. Podejmowanie działań w celu zwiększenia zaangażowania uczniów w zajęcia wychowania fizycznego			
1. Umożliwienie uczniom aktywnego udziału w lekcjach wychowania fizycznego	nauczyciele wychowania fizycznego	podczas lekcji wychowania fizycznego	
2. Informowanie uczniów o zaletach aktywnego udziału w lekcjach wychowania fizycznego	nauczyciele wychowania fizycznego,	podczas lekcji wychowania fizycznego,	
3. Edukowanie rodziców uczniów o zaletach udziału dzieci w zajęciach wychowania fizycznego	nauczyciele fizycznego, pedagog, dyrekcja szkoły	godziny wychowawcze	
Zadanie: 9. Planowanie, wdrażanie monitorowanie i ewaluacja szkolnej polityki w zakresie aktywności fizycznej			
1. Kontynuacja tworzenia klas sportowych	dyrekcja szkoły	maj/czerwiec	
2. Przedstawienie rodzicom uczniów oferty zajęć, sportowych	dyrekcja szkoły, wychowawcy, nauczyciele wychowania fizycznego	wrzesień	
3. Badanie oczekiwań uczniów odnośnie zajęć pozalekcyjnych	dyrekcja szkoły, SSz, wychowawcy, nauczyciele wych. fiz.	czerwiec, wrzesień	
4. Dostosowywanie oferty zajęć edukacyjnych do oczekiwań młodzieży	dyrekcja szkoły, SSz, wychowawcy, nauczyciele wych. fizycznego	według potrzeb młodzieży	

3. **Obszar działania - Przystosowanie do życia społecznego młodzieży. Rozwiązywanie kryzysów rozwojowych i życiowych uczniów, m.in. związanych z przemocą w rodzinie a także wyjazdem za granicę (w przypadku zmiany zamieszkania wynikającego z pracą rodziców za granicą).**

Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Uwagi
Zadanie: 1. Rozwijanie zainteresowań uczniów			
1. Prowadzenie lekcji wychowawczych poświęconych autoprezentacji, rozmowy na temat własnych zainteresowań	nauczyciele, wychowawcy, pedagog	wg planu godzin wychowawczych	
2. Rozwijanie zainteresowań uczniów poprzez aktywny udział w zajęciach pozalekcyjnych oferowanych przez szkołę	wychowawcy,	oferta zajęć pozalekcyjnych	
3. Zapoznanie uczniów z Konwencją Praw Dziecka	pedagog, wychowawcy	wg planu godzin wychowawczych	
4. Zorganizowanie warsztatów: „Jak radzić sobie ze stresem?” prowadzonych przez specjalistów	wychowawcy, PP-P	wg planu	
5. Przygotowanie uczniów do dalszego kształcenia	doradca zawodowy, kl. VIII.	plan doradztwa zawodowego	
6. Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego: badanie predyspozycji zawodowych, zapoznanie uczniów z uwarunkowaniami i oczekiwaniami rynku pracy	wychowawcy, doradca zawodowy, PP-P	wg planu zajęć	
7. Inspirowanie uczniów do twórczości własnej, organizowanie wystaw prac uczniowskich.	n-1 plastyki i muzyki doradca zawodowy		
8. Rozwijanie kompetencji czytelniczych oraz upowszechnianie czytelnictwa wśród uczniów i ich rodziców	opiekun. zajęć pozalekcyjnych, bibliotekarz		

Zadanie: 2. Budzenie pragnienia naśladowania pozytywnych cech autorytetów			
1. Przeprowadzenie warsztatów: „Moje mocne strony”	nauczyciele, wychowawcy, pedagog, doradca zawodowy wychowawcy	Plan godzin wychowawczych, w ramach zajęć w-f (edukacja zdrowotna)	
2. Dyskusja na godzinach wychowawczych dotyczących współczesnych autorytetów	wychowawcy, pedagog	zajęcia warsztatowe	
Zadanie: 3. Wywołanie refleksji na temat własnej przyszłości			
1. Dyskusja na lekcjach wychowawczych dotycząca przyszłości i właściwego wyboru szkoły średniej	wychowawcy, pedagog, doradca zawodowy	wg planu zajęć	
2. Rozmowy na zajęciach z wychowawcą dotyczące planów osobistych: „Moje plany związane z wyborem zawodu”	doradca zawodowy klasy VIII.	plan pracy doradcy zawodowego wychowawczej klasy	
3. Przeprowadzenie debaty na temat problemów w naszym najbliższym środowisku	wychowawcy		
Zadanie: 4. Kształtowanie właściwego stosunku do różnych przejawów subkultur młodzieżowych			
1. Zorganizowanie warsztatów dotyczących sekt i subkultur młodzieżowych	wychowawcy pedagog specjaliści wychowawcy	według planów wychowawczych klasy	
2. Dyskusja na godzinach wychowawczych -subkultury młodzieżowe			
Zadanie: 5 Informowanie uczniów o zmianach zachodzących w świecie			
1. Omawianie bieżącej prasy dotyczącej wydarzeń w świecie, wydarzenia tygodnia, miesiąca, roku.	opiekun SSz	wg planu	
2. Prowadzenie „prasówek” na lekcjach wiedzy o społeczeństwie	nauczyciele wos-u i		

<ol style="list-style-type: none"> 3. Dyskusja na temat bieżących wydarzeń na świecie w oparciu o artykuły prasowe. 4. Stwarzania uczniom warunków do nabywania wiedzy i umiejętności potrzebnych do rozwiązywania problemów z wykorzystaniem metod i technik wywodzących się z informatyki, 5. Przygotowanie uczniów do dokonywania świadomych i odpowiedzialnych wyborów w trakcie korzystania z zasobów dostępnych w Internecie, krytycznej analizy informacji, bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej, w tym nawiązywania i utrzymywania opartych na wzajemnym szacunku relacji z innymi użytkownikami sieci. 	<p>wdź</p> <p>nauczyciel wdźwr</p> <p>wszyscy nauczyciele, nauczyciel informatyki, pedagog</p>	<p>cały rok</p>	
Zadanie: 6. Motywowanie uczniów do nauki			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pobudzanie, zachęcanie uczniów do nauki przez stosowanie aktywnych metod pracy. 2. Organizowanie dla uczniów zajęć wzmacniających samoocenę. 3. Rozwijanie zainteresowań uczniów poprzez stworzenie szerokiej oferty kół zainteresowań. 4. Indywidualizacja procesu nauczania i oceniania w stosunku do uczniów(wzmacnianie, motywowanie do pokonywania trudności). 5. Pedagogizacja rodziców- wyposażanie rodziców w wiedzę dotyczącą niepowodzeń dydaktycznych uczniów oraz sposobów pracy z uczniem w domu, udzielanie porad i konsultacji dla rodziców. 6. Konsekwentne przestrzeganie zaleceń PP-P. 7. Organizowanie konkursów, zachęcanie uczniów do udziału nich, organizowanie imprez, wycieczek integrujących społeczność szkolną. 8. Pomoc uczniom ze specyficznymi trudnościami w nauce-zgodnie z zaleceniami PP-P. 9. Budowanie oferty zajęć w oparciu o zainteresowania zgłaszane przez uczniów. 10. Stosowanie pochwał, docenianie nawet najmniejszych sukcesów wobec uczniów wymagających wsparcia. 	<p>pedagog, psycholog,</p> <p>wychowawcy doradca zawodowy nauczyciele</p> <p>pedagog</p> <p>psycholog pedagog</p> <p>nauczyciele</p> <p>wychowawcy doradca zawodowy specjaliści</p> <p>wszyscy nauczyciele</p>	<p>cały rok</p> <p>zebrania z rodzicami</p> <p>zgodnie z planem pracy</p>	

<p>11. Wskazywanie na sensowność uczenia się przez całe życie. 12. Wspieranie uczniów zdolnych. 13. Przygotowanie uczniów, szczególnie klas VII i VIII do odpowiedzialnego planowania ścieżki kariery zawodowej i trafnego podejmowania decyzji dotyczących wyboru dalszej nauki. 14. Zapoznanie uczniów klas VIII z typami szkół i ofertą edukacyjną na terenie powiatu. 15. Rozwijanie wśród postaw przedsiębiorczych.</p>	<p>pedagog doradca zawodowy nauczyciele</p> <p>doradca zawodowy, przedstawiciel biznesu lokalnego, klasy VIII</p>	<p>cały rok</p> <p>zgodnie z WSDZ</p> <p>Ogólnopolski Tydzień Kariery zawodowej (październik)</p>	
<p><i>Zadanie: 7. Udostępnienie rodzicom materiałów informacyjnych i edukacyjnych na tematy związane z kryzysami rozwojowymi i życiowymi uczniów</i></p>			
<p>1. Informowanie rodziców o instytucjach wspierających rozwój młodzieży w ramach spotkań indywidualnych i spotkań grupowych</p> <p>2. Prowadzenie strony internetowej dotyczącej wsparcia</p> <p>3. Indywidualne rozmowy z potrzebującymi wsparcia</p> <p>4. Umożliwienie rodzicom udziału w zajęciach w ramach wsparcia pedagogiczno-psychologicznego</p> <p>5. Przygotowanie broszur przeznaczonych dla rodziców dotyczących korzystania z pomocy</p>	<p>pedagog, psycholog, wychowawcy, kurator sądowy, dzielnicowy</p> <p>pedagog, wychowaw- cy, n-l informatyki</p> <p>pedagog wychowawcy psycholog, specjalista pedagog, wychowawcy pedagog</p>	<p>praca ciągła</p> <p>cały rok</p> <p>według potrzeb</p> <p>według potrzeb</p> <p>według potrzeb</p>	

Zadanie: 8. Doskonalenie kompetencji nauczycieli w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stosowania procedury „Niebieska Karta”			
1. Doksztalcanie nauczycieli dotyczących procedury „Niebieska Karta”	wszyscy nauczyciele, dyrekcja szkoły	według potrzeb	
2. Poznanie aktualnych przepisów dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie	wszyscy nauczyciele, pedagog, policja	zebrania rodziców, spotkania indywidualne	
3. Udział rodziców w szkoleniu dotyczącym procedury „Niebieska Karta” oraz poznanie aktualnych przepisów dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie	przedstawiciel policji, osoby odpowiednio przeszkolone, pełnomocnik ds. RPA	zebrania rodziców, spotkania indywidualne	
Zadanie: 9. Doskonalenie kompetencji nauczycieli oraz specjalistów zatrudnionych w szkole w zakresie udzielania pomocy uczniom z problemami rozwojowymi i życiowymi			
1. Udział nauczycieli i specjalistów w szkoleniach i konferencjach	dyrektor szkoły	według harmonogramu szkoleń	
2. Udział nauczycieli specjalistów w szkoleniu Rady Pedagogicznej na terenie szkoły	dyrekcja szkoły, pedagog, psycholog	według aktualnych potrzeb	
3. Śledzenie zmian w przepisach dotyczących pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom	dyrekcja szkoły nauczyciele wychowawcy pedagog	praca bieżąca	
4. Aktualizacja danych dotyczących uczniów wychowujących się w rodzinach, których rodzice pracują za granicą			
5. Wsparcie uczniów z rodzin, których rodzice pracują za granicą	pedagog wychowawcy	cały rok	
6. Wsparcie uczniów wychowujących się w rodzinach zastępczych, otoczonych opieką kuratorską	kuratorzy, PCPR		

4. Obszar działania - Profilaktyka uzależnień

Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Uwagi
Zadanie: 1. Zapoznanie uczniów z rodzajami uzależnień występujących we współczesnym świecie			
1. Prowadzenie programów profilaktycznych lub ich elementów o tematyce antynikotynowej i antyalkoholowej („ PRZYJACIEL ZIPPIEGO ”- konstruktywne radzenie sobie z frustracjami i wyzwaniem szybko zmieniającego się otoczenia, tworzenia trwałych związków oraz prowadzenia szczęśliwego, satysfakcjonującego życia)	Wychowawcy, wychowawcy klas I-III, pedagog	wg planu kontynuacja	
2. Prowadzenie zajęć warsztatowych z zakresu nikotynizmu, narkomanii, alkoholizmu, cyberprzemocy	wychowawcy pedagog	wg planu	
3. Wzmocnienie kontroli w miejscach, w których uczniowie palą papierosy/e-papierosy	wychowawcy, pedagog	wg planu	
4. Informowanie rodziców o problemie oraz konsekwencjach uzależnień - dostarczenie wiedzy uczniom i rodzicom o mechanizmach i skutkach uzależnień	wychowawcy, pedagog	wg planu	
5. Współpraca z Policją oraz innymi instytucjami w walce z uzależnieniami	wychowawcy, pedagog	zebrania z rodzicami, spotkania indywidualne	
6. Stosowanie procedur w sytuacjach kryzysowych	wychowawcy, pedagog,	wg planu	
7. Prezentowanie filmów na temat skutków uzależnień	wychowawcy SSz, pedagog	wg planu	
8. Utworzenie biblioteczki dotyczącej problematyki uzależnień	bibliotekarz	wg planu	

9. Zorganizowanie warsztatów dotyczących przyczyn i skutków uzależnień	specjalista, pedagog, n-l biologii, chemii	wg planu	
10. Pedagogizacja rodziców dotycząca zagrożeń (AIDS, alkoholizm, narkomania, itp.)	wychowawcy, pedagog,	1 grudzień-Dzień HIV/AIDS	
11. Obchody Światowego Dnia Zdrowia	wychowawcy	17 kwietnia	
<i>Zadanie: 2. Zapoznanie uczniów ze skutkami wszelkich uzależnień a w szczególności uzależnienia od gier komputerowych, Internetu, hazardu. Omówienie sposobów ich zapobiegania.</i>			
1. Przeprowadzenie cyklu spotkań ze specjalistami poświęconych skutkom uzależnień	dyrekcja szkoły, pielęgniarka	cały rok	
2. Dyskusja w gronie klasy na powyższy temat w czasie godzin wychowawczych	wychowawcy, psycholog	praca ciągła	
3. Projekcje filmów o tej tematyce			
4. Przygotowanie przez uczniów referatów i plakatów dotyczących zapobieganiu uzależnieniom	pedagog, nauczyciele informatyki nauczyciele sztuki i techniki	praca ciągła	

Zadanie: 3. Wyrabianie właściwych nawyków dotyczących spędzania wolnego czasu			
1. Częste dyskusje na temat spędzania wolnego czasu	wychowawcy	cały rok	
2. Propagowanie wśród uczniów czytelnictwa (konkurs czytelniczy)	nauczyciele polonistów, wychowawcy	cały rok	
3. Organizowanie zawodów sportowych na terenie szkoły.	bibliotekarz szkolny	cały rok	
4. Udział uczniów w międzyszkolnych zawodach sportowych.	nauczyciele geografii, rodzice, wychowawcy	cały rok	
5.	nauczyciele wychowania fizycznego		
6. Organizowanie imprez szkolnych z udziałem uczniów i nauczycieli	nauczyciele wychowania fizycznego wychowawcy, opiekun SSz		
Zadanie: 4. Rozwijanie u uczniów asertywności			
1. Uświadomienie uczniom konieczności kształtowania w sobie postaw asertywnych	wychowawcy, pedagog, psycholog		
2. Prezentowanie postaw asertywnych „Przyjaciele Zippigo”	nauczyciele, wychowawcy	cały rok	
3. Ćwiczenie asertywności poprzez odgrywanie scenek sytuacyjnych w czasie godzin wychowawczych	wychowawcy		
4. Odgrywanie scenek rodzajowych w czasie godzin wychowawczych	wychowawcy		

Zadanie: 5. Zapoznanie rodziców z podstawowymi wiadomościami dotyczącymi uzależnień grożących ich dzieciom			
1. Popularyzacja wiedzy dotyczącej uzależnień czyhających na ich dzieci	wychowawcy, pedagog		
2. Przygotowanie pogadanki dla rodziców	wychowawcy, pedagog		
3. Uświadomienie konieczności wczesnego zapobiegania trudnym sytuacjom na płaszczyźnie dziecko-rodzic	nauczyciele- wychowawcy, rodzice,	cały rok	
4. Uzależnienie od Internetu ,wdrażanie działań profilaktycznych wynikających z przeprowadzonej analizy skali zagrożenia cyberprzemocą w naszej szkole	pedagog n-l informatyki	cały rok	
5. Kształtowanie krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych.	pedagog, psycholog, n-l informatyki	cały rok	
Zadanie: 6. Zapoznanie rodziców i nauczycieli z pierwszymi sygnałami wpływu narkotyków na młodego człowieka			
1. Zwrócenie uwagi na pierwsze sygnały ostrzegawcze (zmiany w zachowaniu i wyglądzie zewnętrznym)	nauczyciele wychowawcy, specjaliści	wg harmonogramu spotkań	
2. Organizowanie prelekcji na temat zapobiegania uzależnieniom	pedagog, TZN, specjaliści,		
3. Zorganizowanie warsztatów prowadzonych przez pracowników Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej na temat: Jak zapobiec, aby dziecko nie sięgało po papierosy, alkohol i narkotyki?	pedagog, TZN, specjaliści,		
4. Omówienie aspektów prawnych związanych z uzależnieniami	wychowawcy pedagog specjaliści	wg planów wychowawczych klas	
5. Podanie rodzicom telefonów i adresów poradni, w których rodzice mogliby szukać fachowej pomocy-zajęcia o tematyce profilaktycznej „Jak unikniesz HIV/AIDS”	wychowawcy wychow., n-l biologii, SSz, pedagog		

Zadanie: 7. Profilaktyka uzależnień; palenie papierosów, eksperymentowanie z alkoholem, narkotykami-dopalaczami, nadużywanie leków, infoholizm. otoczenie opieką uczniów eksperymentujących ze środkami uzależniającymi.

1. Prowadzenie zajęć warsztatowych z uczniami i ich rodzicami w zakresie z profilaktyki uzależnień(narkotyki, alkohol, dopalacze, nikotyna, leki).	specjaliści, pedagog	cały rok	
2. Współpraca ze specjalistami w zakresie profilaktyki uzależnień, zapraszanie na spotkania i zajęcia z uczniami i rodzicami.	pielęgniarka wychowawcy		
3. Realizowanie tematów związanych z wychowaniem prozdrowotnym podczas lekcji.	pielęgniarka wychowawcy	cały rok	
4. Organizowanie konkursów o tematyce prozdrowotnej i udział w nich uczniów.	uczniowie SSz		
5. Przygotowywanie, udział uczniów w spektaklach profilaktycznych przygotowywanych przez nauczycieli.	bibliotekarz wychowawca światlicy	cały rok	
6. Przygotowywanie plakatów i gazetek dotyczących szkodliwości palenia tytoniu, picia alkoholu, używania narkotyków-dopalaczy.	pedagog wychowawcy		
7. Gromadzenie materiałów dotyczących nowoczesnych środków dydaktycznych i literatury fachowej dotyczącej profilaktyki uzależnień.	wychowawcy, dyrekcja szkoły wychowawcy	cały rok	
8. Pełnienie przez nauczycieli dyżurów podczas przerw - obserwacja zachowań uczniów.	nauczyciele dyrekcja szkoły pedagog		
9. Pozyskanie do współpracy w zakresie profilaktyki uzależnień rodziców, pracowników PP-P, specjalistów, przedstawicieli policji-dzielnicowi i straży granicznej, pełnomocnik ds. profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych przy urzędzie miasta.	specjaliści pedagog dyrekcja szkoły specjaliści		

<p>10. Organizowanie zajęć w formie interaktywnej, m.in. wykładów, treningów asertywności, debat, happeningi, pikniki edukacyjne(np. podczas Dni Rodziny, dni otwartych szkoły</p> <p>11. Organizowanie dla uczniów i ich rodziców spotkań(pedagogizacja rodziców) na temat procedur postępowania i metod współpracy szkoły z policją, sądem dla nieletnich, w sytuacji zagrożeń młodzieży szkolnej przestępczością i demoralizacją(m.in. narkomanią).</p> <p>12. Poszerzanie wiedzy rodziców, prawnych opiekunów, nauczycieli, wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego młodzieży szkolnej a także kształtowanie umiejętności psychologicznych i społecznych.</p> <p>13. Prowadzenie szkoleń i dokształceń nauczycieli z zakresu profilaktyki z uwzględnieniem prawidłowego reagowania w przypadku problemów wychowawczych w szkole.</p> <p>14. Indywidualne rozmowy wychowawców i nauczycieli z uczniami</p> <p>15. Spotkania z rodzicami uczniów mających problemy z wychowaniem swoich dzieci</p> <p>16. Kierowanie do innych placówek służących pomocą w uzależnieniach</p> <p>17. Udział w programie antynikotynowym „Bieg po zdrowie”.</p>	<p>dyrekcja szkoły specjaliści zespół wychowawczy, TZN, policja, Sąd</p> <p>pedagog, psycholog wychowawcy, pedagog, psycholog</p> <p>Wychowawca klasy, n-l, w-f</p>	<p>cały rok</p> <p>zebrania z rodzicami</p> <p>informacje na stronie internetowej szkoły</p> <p>cały rok</p> <p>zgodnie z planem doskonalenia nauczycieli</p> <p>cały rok</p>	
---	---	---	--

5. Obszar działania - Przeciwdziałanie przestępczości nieletnich i bezpieczeństwo uczniów na terenie szkoły.

Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Uwagi
Zadanie: 1. Poznanie środowisk rodzinnych uczniów. Pomoc rodzinom dysfunkcyjnym i niewydolnym wychowawczo.			
1. Wizyty w domach dysfunkcyjnych oraz niewydolnych wychowawczo celem rozpoznania sytuacji i podjęcia właściwych działań	wychowawcy, pedagog	wg potrzeb z uwzględnieniem sytuacji epidemicznej	
2. Współpraca szkoły z ośrodkiem pomocy społecznej celem udzielenia pomocy materialnej uczniom z rodzin najuboższych	pedagog, specjaliści, wychowawcy,	wg harmonogramu	
3. Częste rozmowy z rodzicami mającymi kłopoty wychowawcze z dziećmi i umożliwienie im kontaktu z psychologiem oraz pedagogiem	wychowawcy, pedagog	wg potrzeb	
Zadanie: 2. Ograniczenie zjawiska wagarowania uczniów			
1. Zapoznanie uczniów ze Statutem Szkoły i Wewnątrzszkolnym Zasadami Oceniania (WZO),	wychowawcy psycholog, wychowawcy klas	cały rok	
2. Zapoznać uczniów i rodziców z zasadami usprawiedliwiania nieobecności oraz systemem kar i nagród			
3. Zapoznać uczniów i rodziców z procedurami obowiązującymi w szkole	pedagog		
4. Współpraca nauczycieli, wychowawców z rodzicami uczniów.	nauczyciele,		
5. Współpraca zespołów nauczycielskich - dobry przepływ informacji pomiędzy nauczycielami.	wychowawcy		
6. Pomoc uczniom w nauce (pomoc psychologiczno-pedagogiczna uczniom, konsultacje, zajęcia rozwijające zainteresowania uczniów).	psycholog, wychowawcy		
7. Motywowanie i zachęcanie uczniów do pokonywania trudności, chwalenie uczniów za nawet drobne osiągnięcia.	wychowawcy	cały rok	
8. Zachęcanie uczniów do udziału w zajęciach pozalekcyjnych -koła zainteresowań - szeroka ferta zajęć pozalekcyjnych.	SSz, opiekun SSz,		

<p>9. Zapoznanie uczniów i ich rodziców z treściami Statutu Szkoły dotyczącymi praw i obowiązków uczniów, zasad usprawiedliwiania nieobecności oraz systemem kar i nagród.</p> <p>10. Kontrola obecności uczniów w szkole. Natychmiastowe reagowanie w sytuacji nieobecności oraz spóźnień uczniów na zajęcia lekcyjne. Rzetelne wpisywanie spóźnień na lekcji (dziennik Librus).</p> <p>11. Obowiązkowe noszenie identyfikatorów przez uczniów.</p> <p>12. Nagradzanie uczniów za najwyższą frekwencję, np. list pochwalny dla rodziców.</p> <p>13. W trosce o bezpieczeństwo uczniów; zorganizowanie różnych form spędzania Dnia Wiosny</p> <p>14. Pedagogizacja rodziców; zapoznanie z działaniami zmierzającymi do poprawy frekwencji, uświadomienie konsekwencji zaniedbywania realizacji obowiązku szkolnego</p> <p>15. Konsekwentne reagowanie (odprowadzanie uczniów na lekcje) w przypadku spotkania w czasie lekcji przebywających na terenie szkoły uczniów (korytarze, biblioteka, jadalnia, boisko)</p> <p>16. Sprawdzanie w czasie lekcji różnych zakątków szkoły (szatnia, otoczenie szkoły, ubikacje) w celu stwierdzenia czy nie przebywają tam uczniowie</p> <p>17. Informowanie rodziców o podjętych przez szkołę działaniach zmierzających do poprawy frekwencji i ustalenie z rodzicami formy i zakresu współpracy dotyczącej usprawiedliwiania nieobecności w szkole, informowanie rodziców o wagarach i uciezkach z lekcji</p> <p>18. Konsekwentne postępowanie zgodne z ustalonymi procedurami</p> <p>19. Wysyłanie upomnień do rodziców w sprawie regularnego posyłania dziecka na zajęcia szkolne</p> <p>20. Wysłanie do organu prowadzącego szkołę wniosku egzekucyjnego w związku z brakiem realizacji obowiązku szkolnego</p> <p>21. Odnotowanie w dziennikach lekcyjnych stwierdzonych uciezek z lekcji, wagarów, stała współpraca z wychowawcami</p>	<p>wychowawcy</p> <p>pedagog</p> <p>wychowawcy</p> <p>pedagog dyrektor</p> <p>wychowawcy</p> <p>wszyscy pracownicy szkoły wszyscy nauczyciele pedagog, dyrektor</p> <p>pracownicy obsługi szkoły, dyrektor</p> <p>wychowawcy, pedagog,</p> <p>nauczyciele</p> <p>dyrektor pedagog wychowawcy</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok</p> <p>w/g potrzeb</p> <p>zebrania z rodzicami dziennik elektroniczny</p>	
---	--	---	--

Zadanie: 3. Eliminowanie zachowań agresywnych wśród młodzieży szkolnej

<ol style="list-style-type: none"> 1. Przestrzeganie przez nauczycieli systemu kar i nagród ujętego w Statucie Szkoły. Reagowanie na przejawy niewłaściwego zachowania się uczniów również poza szkołą, uwzględnianie tego przy ocenie z zachowania. 2. Zajęcia z uczniami dotyczącymi metod radzenia sobie z agresją i negatywnymi emocjami. Uczenie się asertywności. 3. Zajęcia na temat radzenia sobie w sytuacjach stresowych. 4. Organizowanie imprez, dyskotek szkolnych, wycieczek, obozów integrujących społeczność szkolną. 5. Stały kontakt nauczycieli, wychowawców z domem rodzinnym uczniów w szczególnych wypadkach z policją, MOPS, CUS, PCPR, zespołem kuratorskim, sądem rodzinnym. 6. Omawianie podczas godzin wychowawczych przyczyn zachowań agresywnych wśród młodzieży, sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych, uczenie prowadzenia mediacji w sytuacjach konfliktowych. 7. Opracowanie kontraktów lub innych umów dotyczących eliminacji zachowań agresywnych. 8. Objęcie opieką pedagogiczno-psychologiczną uczniów z trudnościami w sferze społecznej w formie indywidualnych lub grupowych spotkań. 9. Organizowanie zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczno i psycho-edukacyjnych dla uczniów z zaburzeniami zachowania. 10. Nagradzanie uczniów szczególnie wyróżniających się dobrym zachowaniem i zaangażowaniem w działania na rzecz klasy, szkoły, środowiska. 11. Realizowanie działań antydyskryminacyjnych obejmujących całą społeczność szkolną poprzez warsztaty, projekcje filmów, pogadanki. 12. Pedagogizacja rodziców-radzenie sobie w sytuacjach stresowych z młodym człowiekiem. 	<p>wychowawcy, dyrekcja szkoły</p> <p>specjaliści wychowawcy opiekun PS wychowawcy nauczyciele</p> <p>pedagog specjaliści</p> <p>pedagog, wychowawcy zespół wychowawczy pedagog wychowawcy, nauczyciele</p> <p>socjoterapeuta specjaliści dyrekcja szkoły wychowawcy specjaliści wychowawcy pedagog specjaliści</p>	<p>wg planu pracy</p> <p>w zależności od potrzeb</p> <p>w zależności od potrzeb</p> <p>zebrania z rodzicami</p>	
---	---	--	--

Zadanie: 4. Profilaktyka agresji i przemocy. Szkoła wolna od agresji

<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapoznanie uczniów z procedurą postępowania w przypadku stosowania agresji i przemocy wobec uczniów. 2. Przestrzeganie przez nauczycieli systemu kar i nagród ujętego w Statucie Szkoły. Reagowanie na przejawy niewłaściwego zachowania się uczniów również poza szkołą, uwzględnianie tego przy ocenie z zachowania. 3. Zajęcia z uczniami dotyczącymi metod radzenia sobie z agresją i negatywnymi emocjami. Uczenie się asertywności. 4. Zajęcia na temat radzenia sobie w sytuacjach stresowych. 5. Organizowanie imprez, dyskotek szkolnych, wycieczek, obozów integrujących społeczność szkolną. 6. Stały kontakt nauczycieli, wychowawców z domem rodzinnym uczniów w szczególnych wypadkach z policją, MOPS, CUS, PCPR, zespołem kuratorskim, sądem rodzinnym. 7. Omawianie podczas godzin wychowawczych przyczyn zachowań agresywnych wśród młodzieży, sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych, uczenie prowadzenia mediacji w sytuacjach konfliktowych. 8. Opracowanie kontraktów lub innych umów dotyczących eliminacji zachowań agresywnych. 9. Objęcie opieką pedagogiczno-psychologiczną uczniów z trudnościami w sferze społecznej w formie indywidualnych lub grupowych spotkań. 10. Organizowanie zajęć rozwiązujących umiejętności społeczne i edukacyjnych dla uczniów z zaburzeniami zachowania. 11. Nagradzanie uczniów szczególnie wyróżniających się dobrym zachowaniem i zaangażowaniem w działania na rzecz klasy, szkoły, środowiska. 12. Realizowanie działań antydyskryminacyjnych obejmujących całą społeczność szkolną poprzez warsztaty, projekcje filmów, pogadanki. 13. Pedagogizacja rodziców - radzenie sobie w sytuacjach stresowych z młodym człowiekiem. 	<p>wychowawcy</p> <p>pedagog</p> <p>wychowawcy</p> <p>nauczyciele, psycholog,</p> <p>wychowawcy specjaliści SSz</p> <p>wychowawcy</p> <p>wychowawcy</p> <p>pedagog</p> <p>wychowawcy specjaliści</p> <p>wychowawcy zespół wychowawczy pedagog wychowawcy, psycholog,</p>	<p>cały rok</p> <p>wg planu wychowawczego pracy</p> <p>zgodnie z planem pracy pedagoga szkolnego</p> <p>cały rok</p>	
--	--	--	--

<p>14. Działania profilaktyczne związane z ochroną dzieci przed krzywdzeniem. Informowanie o problemie uczniów, rodziców, wszystkich pracowników szkoły.</p> <p>15. Realizacja programu profilaktycznego PRZYJACIEL ZIPPIEGO”- konstruktywne radzenie sobie z frustracjami i wyzwaniem szybko zmieniającego się otoczenia, tworzenia trwałych związków oraz prowadzenia szczęśliwego, satysfakcjonującego życia).</p>	<p>dyrekcja szkoły zespół wychowawczy wychowawcy wychowawcy specjaliści dyrektor pedagog</p> <p>wychowawcy klas I-III, pedagog</p>	<p>kontynuacja z ubiegłego roku szkolnego</p>	
Zadanie: 5. Zorganizowanie różnych form spędzania wolnego czasu przez uczniów			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzenie godzin wychowawczych poświęconych czynnemu wypoczynkowi 2. Zorganizowanie dyskotek i zabaw szkolnych. 3. Aktywny udział uczniów w wycieczkach, rajdach oraz turniejach sportowych 4. Zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych w szkole zgodnie z zainteresowaniami uczniów 5. Udział uczniów w spektaklach teatralnych, projekcjach filmów, programach edukacyjnych 	<p>wychowawcy nauczyciele, opiekun SSz nauczyciele wychowania fizycznego dyrektor szkoły, nauczyciele wychowawcy nauczyciele języka polskiego</p>	<p>cały rok</p> <p>harmonogram imprez szkolnych</p>	
Zadanie: 6. Informacja o instytucjach, miejscach pomocy dla rodziców i uczniów borykających się z trudnościami			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie broszur z udzielanej pomocy przeznaczonych dla uczniów oraz rodziców 2. Informacje zawarte na tablicach ogłoszeniowych, i zakup ulotek informacyjnych 	<p>pedagog wychowawcy dyrekcja pedagog</p>	<p>wg potrzeb</p>	

Zadanie: 7. Wzrost bezpieczeństwa uczniów na terenie szkoły			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozwijanie umiejętności radzenia sobie w sytuacji zagrożeń 2. Dostarczanie uczniom wiedzy na temat sposobów radzenia sobie z emocjami, stresem i zagrożeniami 3. Integrowanie zespołów klasowych 4. Zwiększenie samooceny u uczniów 5. Reagowanie na przejawy przemocy i agresji 6. Zwiększenie nadzoru ze strony nauczycieli podczas przerw przy szatniach, hali sportowej i bibliotece szkolnej 	<p>nauczyciele pedagog szkolny wychowawcy nauczyciele dyżurujący pracownicy szkoły</p> <p>dyrektor pedagog szkolny wychowawcy nauczyciele dyżurujący pracownicy szkoły</p>	<p>cały rok</p> <p>wg potrzeb</p>	
Zadanie: 8. Zapobieganie niszczeniu sprzętu szkolnego			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Kształtowanie postaw poszanowania prawa, przestrzeganie norm-pogadanki, zajęcia warsztatowe, konkursy. 2. Egzekwowanie norm postępowania wobec osób niszczących sprzęt w szkole. 3. Informowanie rodziców o przejawach niszczenia mienia przez uczniów. 4. Informowanie rodziców i uczniów o skutkach prawnych wynikających ze zniszczenia sprzętu szkolnego 	<p>nauczyciele wychowania fizycznego wychowawcy pracownicy szkoły pedagog</p>	<p>cały rok</p>	

Zadanie: 9. Reagowanie w sytuacjach kryzysowych			
1. Informowanie uczniów o postępowaniu w sytuacjach kryzysowych, które mogą wystąpić na terenie szkoły, np. podłożenie ładunku wybuchowego-bomby, pożar, otrzymanie podejrzanego pakietu lub koperty, kradzież, omdlenia, itp. Realizacja programu profilaktycznego „Bezpieczeństwo z Polą”.	wychowawcy, nauczyciel EDB, policja, przedstawiciel straży pożarnej,	wrzesień, podczas lekcji wychowawczych, apele szkolne	procedury postępowania zawarte w Statucie Szkoły- załącznik
2. Informowanie rodziców o postępowaniu w sytuacjach kryzysowych, które mogą wystąpić na terenie szkoły, np. podłożenie ładunku wybuchowego-bomby, pożar, otrzymanie podejrzanego pakietu lub koperty, kradzież, omdlenia, itp.	dyrektor szkoły, wychowawcy, policja, przedstawiciel straży pożarnej, SIP	zebrania rodziców, spotkania klasowe rodziców	„Reagowanie w sytuacjach kryzysowych”
3. Informowanie pracowników administracji i obsługi szkoły o postępowaniu w sytuacjach kryzysowych, które mogą wystąpić na terenie szkoły, np. podłożenie ładunku wybuchowego-bomby, pożar, otrzymanie podejrzanego pakietu lub koperty, kradzież, omdlenia, itp.	dyrektor szkoły, wychowawcy, policja, przedstawiciel straży pożarnej, SIP	cykliczne szkolenia pracowników	
Zadanie: 10. Zapobieganie autoagresji			
1. Zajęcia dla uczniów dotyczące radzenia sobie w trudnych sytuacjach, uczenie rozładowywania napięć emocjonalnych w zdrowy sposób, akceptowany społecznie.	specjaliści	cały rok	
2. Objęcie uczniów wsparciem psychologicznym.	wychowawcy		
3. Współpraca z rodzicami uczniów, powiadamianie o problemie, wskazanie placówek specjalistycznych, dróg radzenia z problemem.	pedagog dyrektor	cały rok	
4. Współpraca z PP-P, lekarzem specjalistą, PCPR, MOPS, CUS. Sąd Rodzinny dla Nieletnich	nauczyciele pielęgniarka szkolna		
5. Współdziałanie wszystkich nauczycieli-wymiana informacji i doświadczeń			
6. Wspieranie edukacji rówieśniczej i programów mających na celu modelowanie zachowań prozdrowotnych i prospołecznych oraz niwelowanie zagrożeń związanych z autoagresją.			

Zadanie: 11. Eliminowanie zachowań agresywnych wśród młodzieży szkolnej

<ol style="list-style-type: none"> 1. Przestrzeganie przez nauczycieli systemu kar i nagród ujętego w Statucie Szkoły. Reagowanie na przejawy niewłaściwego zachowania się uczniów również poza szkołą, uwzględnianie tego przy ocenie z zachowania. 2. Zajęcia z uczniami dotyczącymi metod radzenia sobie z agresją i negatywnymi emocjami. Uczenie się asertywności. 3. Zajęcia na temat radzenia sobie w sytuacjach stresowych. 4. Organizowanie imprez, dyskotek szkolnych, wycieczek, obozów integrujących społeczność szkolną. 5. Stały kontakt nauczycieli, wychowawców z domem rodzinnym uczniów w szczególnych wypadkach z policją, MOPS, CUS, PCPR, zespołem kuratorskim, sądem rodzinnym. 6. Omawianie podczas godzin wychowawczych przyczyn zachowań agresywnych wśród młodzieży, sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych, uczenie prowadzenia mediacji w sytuacjach konfliktowych. 7. Opracowanie kontraktów lub innych umów dotyczących eliminacji zachowań agresywnych. 8. Objęcie opieką pedagogiczno-psychologiczną uczniów z trudnościami w sferze społecznej w formie indywidualnych lub grupowych spotkań. 9. Organizowanie zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno-społeczne i psychoedukacyjnych dla uczniów z zaburzeniami zachowania. 10. Nagradzanie uczniów szczególnie wyróżniających się dobrym zachowaniem i zaangażowaniem w działania na rzecz klasy, szkoły, środowiska. 11. Realizowanie działań antydyskryminacyjnych obejmujących całą społeczność szkolną poprzez warsztaty, projekcje filmów, pogadanki. 12. Pedagogizacja rodziców-radzenie sobie w sytuacjach stresowych z młodym człowiekiem. 	<p>wychowawcy</p> <p>wychowawcy, dyrekcja szkoły specjaliści</p> <p>wychowawcy</p> <p>opiekun PU wychowawcy nauczyciele pedagog</p> <p>specjaliści pedagog</p> <p>wychowawcy zespół wychowawczy pedagog</p> <p>wychowawcy, nauczyciele socjoterapeuta specjaliści dyrekcja szkoły wychowawcy specjaliści</p> <p>wychowawcy pedagog specjaliści</p>	<p style="text-align: center;">cały rok szkolny</p>	
--	--	---	--

6. Obszar działania - Kształtowanie umiejętności uczniów w zakresie prawidłowego funkcjonowania w środowisku cyfrowym, a w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów.

Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Uwagi
<i>1. Wdrażanie programów edukacyjnych dla uczniów dotyczących bezpiecznego korzystania z Internetu oraz sposobów reagowania w sytuacjach zagrożenia oraz realizacja programów profilaktycznych dotyczących zagrożeń w przestrzeni medialnej.</i>			
1. Zajęcia edukacyjne podczas zajęć z informatyki i godzin wychowawczych	nauczyciele informatyki, wychowawcy klas pedagog, specjaliści	według harmonogramu zajęć	
2. Zajęcia edukacyjne (warsztaty, filmy) dla uczniów	nauczyciele informatyki, wychowawcy klas	według harmonogramu	
3. Korzystanie z odpowiednich stron www oraz broszur i ulotek, plakaty	pedagog, specjaliści	zajęć i planu pracy	
4. Pomoc dotycząca prawidłowego i bezpiecznego funkcjonowania młodzieży w przestrzeni cyfrowej i krytycznego podejścia do treści publikowanych w Internecie i mediach społecznościowych.	nauczyciele informatyki, wychowawcy klas pedagog, specjaliści		
<i>2. Współpraca z rodzicami uczniów zakresie bezpiecznego korzystania z nowych mediów przez młodzież szkolną</i>			
1. Zajęcia edukacyjne podczas indywidualnych spotkań z rodzicami i zebrań rodziców	nauczyciele informatyki, wychowawcy, policja	spotkania z rodzicami	
2. Korzystanie z odpowiednich stron www. oraz broszur i ulotek, plakaty	nauczyciele informatyki, wychowawcy		
3. Poszerzenie współpracy z instytucjami i podmiotami, które wspierają działania szkoły na rzecz prawidłowego funkcjonowania uczniów środowisku cyfrowym	wychowawcy, pedagog policja, specjaliści od cyberprzemocy	spotkania z rodzicami	

3. Profilaktyka cyberprzemocy

<p>1. Dostarczanie uczniom wiedzy z zakresu posługiwania się techniką komunikacyjną, uświadamianie uczniom zagrożeń wynikających z użytkowania Internetu oraz konsekwencji płynących z niewłaściwego jego wykorzystania (zajęcia warsztatowe” „Bezpieczni w Sieci”)</p>	<p>wychowawcy nauczyciel informatyki nauczyciel edukacji dla bezpieczeństwa klasy IV-VIII PP-P</p>	<p>cały rok</p> <p>zebrania z rodzicami</p>	
<p>2. Uświadomienie uczniów i ich rodziców zagrożeniami behawioralnymi(Internet, komputer, telefon komórkowy, gry komputerowe, słuchanie muzyki przez słuchawki).</p>	<p>pedagog</p>	<p>wg planu pracy</p>	
<p>3. Spotkania dla rodziców (np. podczas zebrań z rodzicami) poruszające problem cyberprzemocy przy udziale specjalistów, przygotowanie materiałów informacyjnych, wskazanie instytucji i placówek pomocowych.</p>	<p>specjalista wychowawcy</p>		
<p>4. Wsparcie dla ofiar przemocy-zajęcia z psychologiem, powiadomienie rodziców, współpraca z PP-P(monиторowanie sytuacji ucznia).</p>	<p>wychowawcy nauczyciele</p>		
<p>5. Działania wobec sprawcy przemocy, powiadomienie rodziców, objęcia ucznia opieką psychologiczno-pedagogiczną- praca nad zmianą postawy ucznia.</p>			
<p>6. Postępowanie zgodnie z wypracowanymi procedurom w przypadku stosowania agresji i przemocy wobec uczniów oraz „cyberprzemocy”</p>	<p>wychowawcy, nauczyciele, dyrekcja szkoły</p>	<p>praca ciągła ankiety</p>	

7. Obszar działania - Promowanie kultury języka.

Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Uwagi
1. Poznawanie zalet kultury słowa mówionego i pisanego			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznawanie błędów językowych 2. Wyrażanie emocji za pomocą słów 3. Pokazanie negatywnego aspektu używania wulgaryzmów w mowie codziennej 4. Kształtowanie pozytywnego systemu wartości – czerpanie z wzorców osobowych. 5. Realizacja programu promującego czytelnictwo „Mała książka, wielki człowiek”. 	<p>nauczyciele poloniści</p> <p>wychowawcy, wszyscy nauczyciele</p> <p>wszyscy pracownicy szkoły, katecheci</p> <p>wychowawcy poloniści, biblioteka</p>	<p>cały rok</p> <p>cały rok</p>	
2. Walka z wulgaryzmami wśród uczniów			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzenie obowiązkowych zajęć wychowawczych integrujących zespoły klasowe-w klasach I (Dni Adaptacyjne) w formie warsztatów. 2. Poruszanie podczas lekcji wychowawczych zagadnień związanych z tolerancją. 3. Informowanie rodziców o niewłaściwych zachowaniach uczniów, ponoszenie przez uczniów konsekwencji niewłaściwego zachowania się, zgodnie z zapisem w Statucie Szkoły. 4. Prezentowanie wzorców zachowań. 5. Organizowanie wyjazdów do kina, teatru, muzeum, itp., poprzedzonych pogadanką na temat właściwego zachowania. 6. Włączenie uczniów do prac na rzecz klasy, szkoły, środowiska. 7. Postępowanie zgodnie z wypracowanymi procedurami. 	<p>wychowawcy</p> <p>nauczyciele</p> <p>pedagog</p> <p>specjaliści</p>	<p>cały rok</p>	

8. Obszar działania - *Kształtowanie postaw obywatelskich, społecznych, patriotycznych*

Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Uwagi
1. Kształcenie postaw obywatelskich, patriotycznych i społecznych uczniów. Kształtowanie sylwetki przyszłego obywatela.			
<p>1. Dbalność o kulturę języka na co dzień-na lekcjach i podczas przerw.</p> <p>2. Prezentowanie treści na różnych przedmiotach na temat kultury, tradycji, historii i mowy polskiej w oparciu o tradycję i korzenie chrześcijańskie.</p> <p>3. Wzmacnianie poczucia tożsamości narodowej, przywiązania do historii i tradycji narodowych, przygotowanie i zachęcanie do podejmowania działań na rzecz środowiska szkolnego i lokalnego, w tym do angażowania się w wolontariat.</p> <p>4. Kulturowanie tradycji związanych z krajem i środowiskiem lokalnym.</p> <p>5. Poznawanie tradycji i zwyczajów mniejszości narodowych zamieszkujących środowisko lokalne(np. święta, religia, kultura)</p> <p>6. Współpraca z lokalną drużyną harcerską.</p> <p>7. Organizacja uroczystości patriotycznych(Konstytucja 3 Maja, Dzień Niepodległości, przegląd pieśni patriotycznych)</p> <p>8. Podejmowanie działań związanych z miejscami ważnymi dla pamięci narodowej, formami upamiętniania postaci wydarzeń z przeszłości, najważniejszymi świętami narodowymi i symbolami państwowymi.</p> <p>9. Podejmowanie działań związanych z aktualnymi wytycznymi MEiN i KO.</p> <p>10. Działanie na rzecz szerszego udostępnienia kanonu edukacji klasycznej, wprowadzenia w dziedzictwo cywilizacyjne Europy, edukacji patriotycznej, nauczania historii oraz poznawania polskiej kultury, w tym osiągnięć duchowych i</p>	<p>wychowawcy, wszyscy nauczyciele</p> <p>wszyscy pracownicy szkoły, katecheci</p> <p>wszyscy nauczyciele</p> <p>katecheci</p> <p>SSz</p> <p>wychowawcy, nauczyciel historii,</p> <p>katecheci</p> <p>rodzice uczniów</p> <p>nauczyciel historii, wos</p> <p>wychowawcy, nauczyciele,</p> <p>katecheci</p> <p>rodzice uczniów</p>	<p>cały rok</p> <p>wg potrzeb</p>	

<p>materialnych. Szersze i przemyślane wykorzystanie w tym względzie m.in. wycieczek edukacyjnych.</p> <p>11. Wspomaganie uczniów(obcokrajowców) ze szczególnym uwzględnieniem uchodźców z Ukrainy.</p> <p>12. Wspomaganie działań i akcji charytatywnych na rzecz najbardziej potrzebujących.</p> <p>13. Realizacja projektu „Globalna szkoła. Razem dla równości”. Koordynatorem jest Fundacja CEO(Centrum Edukacji Obywatelskiej).</p>	<p>nauczyciel historii, wos, wdż, wychowawcy, nauczyciele, nauczyciel historii, wos, wdż, wychowawcy, nauczyciele, wychowawcy, p. B. Kobusz</p>	<p>praca ciągła</p>	
---	---	---------------------	--

9. Obszar działania - *Działania antydyskryminacyjne*

Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Uwagi
<i>1. Rola kultury i pochodzenia kulturowego w kształtowaniu wizerunku własnego i innych ludzi</i>			
<ol style="list-style-type: none"> 1. Zaznajomienie uczniów z czynnikami mającymi wpływ na percepcję rzeczywistości, postrzeganie innych ludzi. 2. Poruszanie podczas lekcji wychowawczych i zajęć profilaktycznych zagadnień związanych z zachowaniami dyskryminacyjnymi. 3. Informowanie rodziców o ewentualnych zachowaniach dyskryminacyjnych, które mogą występować na terenie szkoły lub w środowisku lokalnym, ponoszenie przez uczniów konsekwencji niewłaściwego zachowania się, zgodnie z zapisem w Statucie Szkoły. 4. Informacje dotyczące etycznego zachowania się w sieci- „Bezpieczni w sieci” - etykieta zachowań, filmy, 	<p>wychowawcy, wszyscy nauczyciele wszyscy pracownicy szkoły, katecheci</p> <p>psycholog PP-P, pedagog, wychowawcy, policjant, specjalista</p>	<p>cały rok</p>	

- konsekwencje prawne związane z cyberprzemocą w sieci.			
---	--	--	--

10. Obszar działania - Współpraca z rodzicami oraz innymi podmiotami zaangażowanymi w edukacyjną, wychowawczą i opiekuńczą działalność szkoły.

Sposób realizacji	Odpowiedzialni	Termin realizacji	Uwagi
1. Włączanie rodziców oraz innych podmiotów do współpracy ze szkołą			
1. Wykorzystanie zasobów zawodowych rodziców w czasie zajęć lekcyjnych i organizowania uroczystości szkolnych	wychowawcy, rodzice	cały rok	W zależności od sytuacji epidemicznej szkoły
2. Tworzenie więzi dziecka z rodzina i środowiskiem , w którym wzrasta-Dni Rodziny	pedagog	V-VIII	
3. Stwarzanie możliwości obserwowania własnych dzieci podczas zajęć dydaktycznych-lekcje otwarte	nauczyciele		
4. Konsultowanie z rodzicami, min. Statutu Szkoły, Programu Wychowawczo-Profilaktycznego Szkoły,	wychowawcy, rodzice	wg potrzeb	
5. Przekazywanie informacji o instytucjach udzielających specjalistycznej pomocy rodzinie, min. MOPS, GOPS, PCPR, PP-P, Sąd Rodzinny	pedagog		
6. Wspomaganie przez szkołę wychowawczej roli rodziny, m.in. przez właściwą organizację zajęć edukacyjnych wychowanie do życia w rodzinie oraz realizację zadań programu wychowawczo-profilaktycznego.	nauczyciele nauczyciele, specjaliści, dyrektor,	cały rok	

W wyniku działań wychowawczo-profilaktycznych uczniów naszej szkoły:

- potrafi radzić sobie w sytuacji przemocy, stresu i zagrożenia,
- jest asertywny,
- zna konsekwencje zażywania środków psychoaktywnych, narkotyków, palenia papierosów, picia alkoholu i wpływu używek na własne zdrowie,
- prowadzi zdrowy styl życia,
- zna potrzebę dbania o ochronę środowiska i ich zasobów w związku ze zmianami klimatycznymi,
- potrafi ocenić swoje możliwości i szanse na dalsze kształcenie,
- ma poczucie opieki i bezpieczeństwa ze strony szkoły.
- uczeń potrafi prawidłowo funkcjonować w środowisku cyfrowym, a w szczególności w środowisku tzw. nowych mediów,
- zna konsekwencje uzależnienia się od gier komputerowych, Internetu i hazardu,
- potrafi pomagać i wspierać potrzebujących,
- potrafi szukać wsparcia w sytuacji kryzysu rozwojowego i życiowego.
- zna symbole narodowe i historię swojego narodu.

IX. SPOSOBY REALIZACJI

Treści Szkolnego Programu Wychowawczo-Profilaktycznego w większości realizuje się na godzinach wychowawczych, warsztatach edukacyjno-profilaktycznych, apelach szkolnych i poszczególnych przedmiotach. Można je realizować również podczas festynów, zajęć pozalekcyjnych i zajęciach terenowych. Nauczyciel sam decyduje o metodzie służącej do realizacji celu, przeważnie będą to zajęcia warsztatowe, pogadanki, dyskusje, „burze mózgów”.

X. EWALUACJA

Ewaluacja programu polega na systematycznym gromadzeniu informacji na temat prowadzonych działań, w celu ich modyfikacji i podnoszenia skuteczności programu wychowawczo-profilaktycznego. Ewaluacja programu przeprowadzana będzie w każdym roku szkolnym przez zespół ds. Ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego powołany przez dyrektora. Zadaniem Zespołu jest opracowanie planu ewaluacji, organizacja badań oraz opracowanie wyników. Z wynikami prac zespołu w formie raportu ewaluacyjnego zostanie zapoznana rada pedagogiczna i rada rodziców.

Ocenie poddawane są następujące elementy:

- realizacja programów profilaktycznych,
- realizacja zaleceń zawartych w opiniach pp-p,
- realizacja tematyki profilaktyki zawartych w planach pracy wychowawców klas,
- pedagogizacja rodziców na spotkaniach z wychowawcami klas,
- diagnozowanie i monitorowanie przyczyn zachowań ryzykownych,
- priorytety MEiN i KO.

Oceny efektów realizacji Szkolnego Programu Wychowawczo -Profilaktycznego, obok bieżącego monitorowania oraz samooceny przeprowadzanej przez zainteresowane podmioty, dokonuje się w trakcie posiedzeń Rady Pedagogicznej -podsumowujących pracę w

pierwszym i drugim półroczu roku szkolnego.

Działania Programu będą monitorowane w trakcie roku szkolnego i modyfikowane, gdy zajdzie taka potrzeba na wniosek uczniów, nauczycieli i rodziców.

Podstawą do formułowania ocen będą narzędzia opracowane przez zespoły diagnozujące daną dziedzinę życia szkoły; sprawozdania, analizy, dane statystyczne, obserwacje, hospitacje, zapisy w dokumentacji, badania ankietowe, opinie, wnioski, zgłoszone innowacje i projekty działań, programy, scenariusze, wykresy.

Ewaluacja będzie miała za zadanie pokazać, jak w naszej szkole wprowadzane są treści mające ułatwić dzieciom odnalezienie się w rzeczywistości dzisiejszego systemu edukacji i w przyszłości w obszarze wyboru zawodu, jaki sposób dzieci rozwijają umiejętności samopoznania, decydowania o sobie i orientacji w otaczającym świecie.

XI. STRUKTURA ODDZIAŁYWAN WYCHOWAWCZYCH

Dyrekcja szkoły:

- stwarza warunki dla realizacji procesu wychowawczego w szkole,
- dba o prawidłowy poziom pracy wychowawczej i opiekuńczej szkoły,
- współpracuje z podmiotami i instytucjami wspomagającymi szkołę w realizacji zadań wychowawczych,
- współpracuje z Zespołem Wychowawców, pedagogiem, rodzicami oraz Samorządem Szkolnym

Wychowawca jest zobowiązany do:

- rozpoznawania indywidualnych potrzeb psychofizycznych ucznia,
- prowadzenie obserwacji i rozmów, w szczególności w kontekście związanym z sytuacją opiekuńczo-wychowawczą i bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego, kontaktami rówieśniczymi ucznia,
- podejmowania działań zmierzających do wytworzenia dobrej atmosfery wspólnoty klasowej, grupy internackiej,
- koordynowania działań wychowawczych.

Pedagog/psycholog:

- rozpoznaje i diagnozuje problemy wychowawcze szkoły,
- aktywnie uczestniczy w realizacji działań wynikających z doraźnych potrzeb i planowej realizacji Programu Wychowawczo-Profilaktycznego,
- wspiera wychowawców i rodziców w realizacji zadań wychowawczych,
- prowadzi indywidualną pracę z uczniami i rodzicami potrzebującymi pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- otacza opieką uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych i wychowawczych.

Pedagog specjalny:

- udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej uczniom, rodzicom i nauczycielom;
- rozwiązywanie problemów dydaktycznych i wychowawczych uczniów;
- prowadzeniu badań i działań diagnostycznych związanych z rozpoznawaniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów w celu określenia mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień uczniów oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu uczniów, w tym barier i ograniczeń utrudniających
- funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły;

- określanie niezbędnych do nauki warunków, sprzętu specjalistycznego i środków dydaktycznych, w tym wykorzystujących technologie informacyjno-komunikacyjne, odpowiednich ze względu na indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne ucznia;
- wspieranie nauczycieli i wychowawców w:
 - a) rozpoznawaniu przyczyn niepowodzeń edukacyjnych uczniów lub trudności w ich funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających funkcjonowanie ucznia i jego uczestnictwo w życiu szkoły lub placówki,
 - b) udzielaniu pomocy psychologiczno-pedagogicznej w bezpośredniej pracy z uczniem,
 - c) dostosowaniu sposobów i metod pracy do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych ucznia oraz jego możliwości psychofizycznych,
 - d) doborze metod, form kształcenia i środków dydaktycznych do potrzeb uczniów;

Doradca zawodowy:

- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie poszczególnych uczniów na informacje edukacyjne i zawodowe
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej
- prowadzi zajęcia i działania przygotowujące uczniów do świadomego planowania kariery i podjęcia roli zawodowej

Logopeda:

- prowadzi systematyczne ćwiczenia logopedyczne lub w grupach lub indywidualnie zgodnie z zaleceniami poradni psychologiczno-pedagogicznej
- utrzymuje stałego kontakt z rodzicami ucznia wymagającego intensywnych ćwiczeń
- udziela instruktażu dla rodziców uczniów objętych opieką logopedyczną
- udzielanie instruktażu nauczycielom, dotyczących prowadzenia prostych ćwiczeń logopedycznych, usprawniających narządy artykulacyjne, aparat oddechowy i fonacyjny u dzieci wymagających pomocy logopedycznej;
- współpracuje z pedagogiem i nauczycielami prowadzącymi zajęcia korekcyjno – kompensacyjne;
- podejmowanie działań profilaktycznych zapobiegających powstawaniu
- zaburzeń komunikacji językowej, w tym współpraca z najbliższym środowiskiem ucznia;

Nauczyciele przedmiotów:

- włączają się aktywnie w realizację poszczególnych zakresów wychowawczych, profilaktycznych i opiekuńczych szkoły, bezwzględnie reagują na wszystkie przejawy naruszania przez uczniów ogólnie przyjętych norm.

Rodzice/opiekunowie:

- współdziałają z nauczycielami w sprawach wychowania i kształcenia dzieci,
- pozostają w stałym kontakcie z wychowawcą klasy/grupy (wywiadówki, spotkania indywidualne),
- biorą czynny udział w imprezach i uroczystościach okolicznościowych organizowanych w szkole.

Samorząd Szkolny:

- reprezentuje społeczność uczniowską i inicjuje działania dotyczące życia uczniów,
- jest animatorem i organizatorem życia kulturalnego i intelektualnego na terenie szkoły, internatu oraz w środowisku lokalnym,
- reprezentuje postawy i potrzeby środowiska uczniowskiego.

XII. WSPÓLPRACA SZKOŁY ZE ŚRODOWISKIEM LOKALNYM :

W ramach współpracy ze środowiskiem lokalnym szkoła korzysta z pomocy i wsparcia od niżej wymienionych instytucji oraz organizacji zajmujących się wspomaganie dziecka, rodziny, szkoły, min. :

INSTYTUCJE I ORGANIZACJE	RODZAJ POMOCY W REALIZACJI ZADAŃ WYCHOWAWCZYCH I OPIEKUŃCZYCH
Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Bartoszycach	<ul style="list-style-type: none"> • badanie i diagnoza uczniów z trudnościami dydaktycznymi, wychowawczymi i ogólnorozwojowymi, • orzekanie o kwalifikacji do nauczania indywidualnego, • prowadzenie terapii pedagogicznej, psychologicznej, dysortograficznej, zaburzeń rozwoju emocjonalnego, • pomoc w pedagogizacji rodziców, nauczycieli, uczniów,
Komisariat Policji w Górowie Iławeckim oraz Komenda Powiatowa Policji w Bartoszycach	<ul style="list-style-type: none"> • pomoc w realizacji zadań wynikających ze szkolnych programów wychowania i profilaktyki, • prowadzenie pogadarek na temat zagrożeń wśród uczniów, • prowadzenie zajęć dot. bezpieczeństwa i innych prewencyjnych, • interwencje według potrzeb, • prowadzenie wywiadów w środowisku uczniów niedostosowanych społecznie lub z rodzin dysfunkcyjnych i ewentualne kierowanie spraw do rozpatrzenia przez sąd, • współpraca w zakresie „Niebieskiej Karty”, • współpraca w zakresie wychowania komunikacyjnego.
Sąd Rodzinny i Nieletnich w Bartoszycach	<ul style="list-style-type: none"> • współpraca kuratora ze Szkołą, • udzielanie pomocy rodzinie przez dozór kuratora czy inne środki wychowawcze, • prowadzenie spraw oraz rozmów profilaktycznych z uczniami i rodzicami, • wspieranie działań profilaktycznych w Szkole i środowisku dziecka z trudnościami wychowawczymi.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim i Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Górowie Iławeckim	<p>zabezpieczenie pomocy socjalnej (obiady, wsparcie finansowe), zgłaszanie przez Szkołę problemów wychowawczych, konsultacje z pracownikami socjalnymi.</p>

Centrum Pielęgniarstwa Rodzinnego „Caritas” w Górowie Iławeckim	opieka medyczna w Szkole, okresowe kontrole stanu higieny uczniów.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bartoszycach	Udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej Przygotowywanie planów pomocy dziecku we współpracy z rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka, asystentem rodziny, lub podmiotem prowadzącym pracę z rodziną, monitoring ich realizacji i aktualizacja, stosownie do zaistniałej sytuacji.
Współpraca z Powiatową Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną	W związku z realizacją programów profilaktycznych oraz sytuacja epidemiczna w kraju.

XIII. PROCEDURY POSTĘPOWANIA – znajdują się w dokumencie „Bezpieczna Szkoła Procedury reagowania w przypadku wystąpienia wewnętrznych i zewnętrznych zagrożeń fizycznych w Szkole Podstawowej w Górowie Iławeckim“.

W załączeniu wyniki przeprowadzonych badań:

Załącznik nr 1 „Rozpoznawanie potrzeb wychowawczych — zdrowie psychiczne uczniów”(czerwiec 2023)

Załącznik nr 2 „Czynniki ryzyka i czynniki chroniące” (wrzesień 2022 r.)

O wynikach ankiety zapoznano Radę Pedagogiczną w dniu 27 września 2023 r.

Zatwierdzony: RP 27.09.2023 r.

ZAŁĄCZNIK NR 1

I. 1. Analiza ankiety i wnioski z badań „Rozpoznawanie potrzeb wychowawczych — zdrowie psychiczne uczniów - czerwiec 2023 r.

Wyniki ankiety "Rozpoznanie potrzeb wychowawczych uczniów", która została przeprowadzona w czerwcu 2023 r., wśród **rodziców** uczniów Szkoły Podstawowej w Górowie Iławeckim.

Ankieta składała się z sześciu pytań, trzech zamkniętych oraz czterech otwartych. Odpowiedzi na pytania zawarte w ankiecie mają pozwolić szkole na udzielenie wsparcia wychowawczego rodzicom uczniów w sprawie potrzeb wychowawczych.

Analiza ankiety:

1. W wypadku kłopotów wychowawczych do kogo zwróciłby/zwróciłaby się Pan/Pani o pomoc?:

- do wychowawcy klasy-87,5%,
- do innego nauczyciela, do którego mam zaufanie- 0%
- do pedagoga szkolnego- 62,5 %
- do psychologa szkolnego-37,5%
- do dyrektora-0%
- do innych osób-0%.

2. W jakich sprawach oczekuje Pan/Pani pomocy ze strony szkoły?

Najczęstsze odpowiedzi to;

- w każdym problemie związanym ze szkołą,
- jak dziecko nie radzi sobie z własnymi emocjami,
- współzycia koleżeńskiego,
- w sprawach edukacji w formie zajęć wyrównawczych i kontaktu w razie nagannego zachowania,
- trudności w nauce dziecka, zajęcia dodatkowe w razie nieradzenia sobie z nauką,
- w sprawach przemocy , wychowawczych ,

3. Jakiego rodzaju powinno być to wsparcie w wypadku trudności wychowawczych?

- zapewnienie pomocy psychologa/psychologicznej (rozmowy wychowawcze z psychologiem), dyrektora, wsparcie wychowawcze od nauczycieli,
 - rodzic pozostawiony jest sam sobie-nie wie co ma robić i nie wie czy to robi dobrze.
- Dziecko nie zawsze chce rozmawiać z rodzicem ale przed psychologiem, który wie jak rozmawiać, się otworzy i otrzyma pomoc.

4. Z jakich form wsparcia wychowawczego organizowanych w szkole chętnie skorzystałby Pan/skorzystałaby Pani? (można wybrać kilka odpowiedzi)

- indywidualne konsultacje z wychowawcą na zaproszenie lub z własnej inicjatyw (75%)
- indywidualne konsultacje z pedagogiem/psychologiem na zaproszenie lub z własnej inicjatywy (62,5%)
- warsztaty psychoedukacyjne/warsztaty kompetencji wychowawczych (12,5%)

- inne (0%).

5. Jaki dzień tygodnia i która godzina jest dla Pana/Pani najdogodniejszym terminem na korzystanie z powyższych form wsparcia?

- dzień obojętny, po godzinie 15.00
- każdy dzień po godzinie 15.00
- poniedziałek godziny poranne, po 8.00
- godziny popołudniowe, bądź sobota.

6. Proszę zaproponować tematy wykładów/zajęć, które zainteresowałyby Pana/Panią podczas szkolenia/wykładów i byłyby pomocne w pracy z dzieckiem:

- szkodliwość używek, kultura w odnoszeniu się do rówieśników,
- cyberprzemoc,
- jak radzić sobie z dzieckiem w wieku dojrzewania
- tolerancja i szacunek do rówieśników i rodzństwa,
- nowatorskie metody wychowania dzieci we współczesnych czasach,
- dzieci powinny mieć oparcie w szkole od pani psycholog, wydaje mi się, że ona najbardziej pomaga młodzieży i ich rozumie,
- nie wiem jakie.

I.2. Wyniki ankiety „rozpoznanie potrzeb wychowawczych uczniów”, która została przeprowadzona w czerwcu 2023 roku wśród uczniów naszej szkoły.

Ankieta składała się z 3 pytań zamkniętych i 4 pytań otwartych. badanie dotyczyło samopoczucia uczniowie w naszej szkole.

1.Czy jestem zadowolony / zadowolona :

- z osobistego poczucia bezpieczeństwa materialnego mojej rodziny?-94%
- z pozycji w klasie, w szkole ? -73%,
- z kontaktów z koleżankami/kolegami? - 82%,
- z kontaktów z rodzicami? -97%,
- z nauczycielami? – 76%
- ze swojej inteligencji i zdolności - 94%
- ze swojego wyglądu , zdrowia , swojego charakteru – 67%
- ze sposobu spędzania wolnego czasu, możliwości decydowania o sobie – 87%
- ze swoich wyobrażeń o przyszłości i możliwości rozwoju swoich zainteresowań – 88 %

2. Swój czas poza zajęciami w szkole poświęcam na:

- odrabianie lekcji i przygotowywanie się do lekcji – 38 %,
- pozaszkolną naukę języków obcych – 17%,
- uprawianie sportu, własną aktywność sportową, artystyczną – 47%,
- korzystanie z kultury poza domem – 32%,
- czytanie książek , artykułów w prasie lub online , zajęcia informatyczne. lub własną aktywność-44%,
- spotkania z przyjaciółmi ,koleżankami ,kolegami – 85%,

- chodzenie po sklepach- 56%,
- inne zorganizowane zajęcia tematyczne w kołach zainteresowań – 44%.

Respondenci odpowiedzieli w jaki sposób spędzają swój czas poza zajęciami w szkole .Deklarują wychodzenie na dwór, zabawy na podwórku, spacerzy z kolegami i koleżankami, zabawy z rodzeństwem, rysowanie , zajęcia artystyczne , muzyczne , zajęcia w straży pożarnej, grę w piłkę nożną, czytanie książek, oglądanie TIK-TOKA wspólnie z rodziną , jazdę rowerem, zabawę z psem, granie w gry komputerowe ,słuchanie muzyki, oglądanie seriali i filmów , zabawy telefonem ,rozmowy z kolegami.

3.Kiedy przeżywam trudne chwile w życiu lub mam jakiś problem ,to:

- szukam samotności – 59%
- idę porozmawiać do kolegi /koleżanki – 47%
- rozmawiam o swoich sprawach z rodzicami – 64%
- zajmuję się sportem lub długo spaceruję – 38%
- korzystam z telefonu – 53%
- niszczę jakieś przedmioty , rzeczy , sprzęt – 8%
- myślę ciągle o problemie i nie odpoczywam – 50%
- czytam książkę, słucham muzyki, oglądam telewizję – 64%
- szukam pomocy u nauczyciela, pedagoga, psychologa - 20%
- złoszczę się, kłócę z najbliższymi - 38%
- objadam się ,stosuję głodówkę, nie jem - 8%
- obrażam się na cały świat - 29%
- staram się szybko zapomnieć o trudnościach - 62%

Kiedy w życiu zdążają się trudne chwile lub problemy ,wówczas uczniowie rozmawiają ze znajomymi ,ciągle o tym myślą, nie mogą spać, próbują sami pokonać te przeszkody, płaczą, uwalniają emocje, rozmawiają z przyjaciółką ,rodzicami, duszą w sobie ,jeżdżą rowerem, spędzają czas z psem ,słuchają muzyki, grają w gry komputerowe, grają na telefonie.

4.W mojej szkole:

Co powoduje ,że dobrze czujesz się w szkole?

- bliska osoba
- dobry kontakt z koleżankami i kolegami –
- obecność przyjaciół
- nauczyciele ,pracownicy
- dobra atmosfera
- dobre oceny
- rozmowy z przyjaciółmi ,koleżankami i kolegami
- obecność konkretnych osób
- czasami są fajne luźniejsze lekcje

Co powoduje , że źle się czujesz w szkole?

- osoby, które dziwnie na mnie patrzą

- złe się czuję ,kiedy nikt nie chce ze mną rozmawiać ,obgaduje mnie, wyśmiewa i siedzę sama
- system nauczania
- masa karkówek/klasówek
- stres wywołany ciągłymi kartkówkami i sprawdzianami
- złe towarzystwo dziewczyn które są o wszystko zazdrosne
- lekcje
- złe oceny
- obecność niektórych osób
- kłócenie się i obrażanie
- niesprawiedliwe traktowanie uczniów
- dokuczanie przez koleżanki i kolegów
- mało wycieczek szkolnych
- korzystanie z telefonu tylko na jednej przerwie
- w mojej szkole uważa się ,że zdrowie i dobre samopoczucie jest ważną sprawą-70%
- nauczyciele ustalają z nami reguły pracy na lekcjach-73,5%
- nauczyciele pytają nas o zdanie w sprawach ,które nas dotyczą-62%
- biorą pod uwagę nasze opinie-53%
- nauczyciele traktują mnie sprawiedliwie-50%
- są dla mnie życzliwi- 68%
- dostrzegają to ,w czym jesteśmy dobrzy-79%
- pomagają mi kiedy mamy jakieś kłopoty , trudności-79%
- uczniowie w mojej klasie są dla siebie życzliwi – 41%
- uczniowie w mojej klasie przyjmują mnie takim jakim jestem-70%
- kiedy uczeń w mojej klasie ma jakiś kłopot, inny uczeń stara się mu pomóc-44%
- uczniowie w mojej klasie starają się, aby nikt nie był pozostawiony na uboczu – 20,6 %
- na różnych przedmiotach zajmujemy się tematami dotyczącymi naszego zdrowia i samoczucia-47%
- możemy proponować tematy o zdrowiu ,które nas interesują-50%
- zajęcia na temat zdrowia i samopoczucia są dla mnie siekawe-44%
- to czego uczę się w szkole o zdrowiu zachęca mnie do dbania o zdrowie-56%.

WNIOSKI, ZESTAWIENIA PORÓWNAWCZE ODPOWIEDZI NA PODSTAWIE DIAGNOZY „CZYNNIKI RYZYKA I CZYNNIKI CHRONIACE”- wrzesień 2022 r.

W celu rozpoznania czynników chroniących i ryzyka, sporządzono ankiety umożliwiające rozpoznanie sytuacji wychowawczej uczniów oraz atmosfery i klimatu Szkoły Podstawowej w Górowie Iławeckim.

Diagnoza pozwoliła zidentyfikować ewentualne problemy i dysfunkcje oraz rozpoznać i zrozumieć potrzeby uczniów.

Ankiety skierowano do rodziców klas I-VIII oraz uczniów klas V-VIII.

Szkoła jako środowisko wychowawcze powinna stworzyć warunki dla wszechstronnego rozwoju dziecka na miarę jego indywidualnych możliwości jak i zaspokajania potrzeb społecznych. Powinna przede wszystkim: zadbać o zaspokojenie jego podstawowych potrzeb opiekuńczych, kształtować pozytywny klimat dla dobrego wychowania i rozwijania osobowości, stworzyć środowisko sprzyjające rozwojowi wychowanków w sferze intelektualnej, psychicznej, społecznej, zdrowotnej, estetycznej, moralnej i duchowej.

Z przeprowadzonych badań wynika, że najważniejszym środowiskiem społecznym w młodszym wieku szkolnym jest klasa szkolna, w obrębie której zachodzą rozmaite relacje, kształtują przyjaźnie, tworzą grupy.

Jak wiadomo, szkoła to również miejsce, w którym uczniowie spędzają większość dnia. Czasami bywa ona przyjazna, innym razem wymagająca, sprawiedliwa lub stresująca. Jednak bez względu na to, w jakiej szkole się przebywa, jest się początkowo otoczonym grupą obcych osób, z którymi należy nauczyć się współpracować. Jak wiemy z doświadczenia – bywa różnie. Nie zawsze kontakty z rówieśnikami są łatwe.

Badanie relacji rówieśniczych jest bardzo istotne ze względu na to, że stosunek ucznia do rówieśników jest jednym z najważniejszych elementów pełnienia roli społecznej, realizującej się w szkole. Narzędzie ankietowe pozwoliło nam zbadać, jak wyglądają stosunki między uczniami w szkole oraz wskazało obszary wymagające pracy wychowawczej. Pokazuje nam także, jak zmieniły się relacje w grupie rówieśniczej przed i po pandemii oraz jak przetasowały wcześniej przydzielone role.

I. Analiza ankiety przeprowadzonej wśród nauczycieli a dotyczącej „Relacji rówieśniczych w zespole klasowym / w szkole”;

Ankieta rekomendowana i skierowana była do nauczycieli Szkoły Podstawowej w Górowie Iławeckim. Badanie przeprowadzone zostało w formie online.

Ankiety wysłano do 32 nauczycieli..

W ankiecie wzięło udział: 14 nauczycieli co stanowi 44% wszystkich nauczycieli.

Ilość pytań w ankiecie dla uczniów: 18 pytań.

Pytanie 1: Czy Twoim zdaniem, uczniowie są lubiani w klasie?

TAK	NIE	ŚREDNIO	NIE WIEM
v	v	v	v

Badanie miało wskazać poziom akceptacji uczniów w grupie rówieśniczej /zespole klasowym.

Zdecydowana większość respondentów stwierdziła, że uczniowie są lubiani przez swoich kolegów, koleżanki z klasy. Tak odpowiedziało 58% nauczycieli a 35% uważa, że średnio się akceptują uczniowie naszej szkoły. Nie wiem, odpowiedziała 1 osoba, czyli 7% respondentów.

W celu zwiększenia integracji grupy rekomenduje się systematycznie organizować zajęcia angażujące grupę np. ćwiczenia w parach, wspólne wyjścia, razem realizować projekty.

Warto również zainteresować się przeprowadzeniem wieczoru integrującego oraz treningu interpersonalnego wśród klas dotkniętych takimi społecznymi problemami.

Po doświadczeniach nauki zdalnej wydaje się być koniecznym budowanie relacji w zespole klasowym na nowo bądź wskazanie uczniom jak jest to istotne w społeczności szkolnej.

Pytanie 2: Czy, wg Państwa jest ktoś w klasie/szkole komu uczeń ufa i może go nazwać przyjacielem?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

93% ankietowanej grupy stwierdziło zgodnie, że w klasie/szkole są osoby, którym mogą zaufać i nazwać swoim przyjacielem.

7%, jedna osoba jest przeciwnego zdania. Należy zauważyć, że posiadanie przyjaciela, w szczególności w tym wieku, jest szczególnie istotne.

Rekomenduje się podejmowanie dalszych działań mających na celu lepsze poznanie każdego ucznia jak też całego zespołu klasowego. Dostarczy to wielu informacji, które nauczyciel może wykorzystywać na co dzień, wchodząc w interakcje, takie jak np. zainteresowania, mocne i słabe strony, sposób funkcjonowania w grupie rówieśniczej i w zespole klasowym, itp. Uznaje się, że obserwacja i bliższe poznanie uczniów przejawiających zachowania niepożądane to za mało. Każdy uczeń powinien być tak samo ważny, bo każdy na co dzień stanowi nieodłączną część społeczności i chcąc nie chcąc, wchodzi w różne relacje, nieustannie współdziała z innymi.

Pytanie 3: Czy zaobserwował Pan/Pani aby uczeń spotykał się z przykrościami kierowanymi wobec niego przez kolegów/koleżanki z klasy lub inne osoby na terenie szkoły?

TAK	NIE
v	v

Część badanych nauczycieli uważa, że uczniowie spotykają się z przykrościami kierowanymi przez swoich rówieśników w ich kierunku-58% respondentów. Pozostali badani są zdania, że do takiego zachowania dochodzi.

Rekomenduje się, by w zespole wychowawczym zastanowić się nad przyczyną takich ocen i podjęcie próby odwrócenia trendu.

Rekomenduje się porównanie podobnych badań z lat ubiegłych i dokonanie analizy czy długotrwała nauka zdalna mogła mieć wpływ na wzrost zachowań agresywnych wśród uczniów.

Jak to już zostało wskazane dobre relacje w zespole klasowym mogą przyczynić się do zmniejszenia zachowań agresywnych w środowisku szkolnym. Dlatego tak ważne jest, by

nauczyciele świadomie zarządzali procesem grupowym, by byli uważnymi obserwatorami sytuacji szkolnych, a swoim zachowaniem, wchodząc w reakcje zarówno z uczniami, jak i innymi pracownikami szkoły oraz rodzicami, modelowali zachowania uczniów i kierowali je na te pozytywne wzorce zachowań.

Pytanie 4: Czy, wg Państwa, uczniowie pomagacie sobie w nauce?

TAK	NIE
v	v

86 % badanej kadry pedagogicznej deklaruje, że w klasie uczniowie pomagają sobie w nauce. Takie odpowiedzi należy uznać za pozytywne. Mimo, że jest to dobry wskaźnik, to generuje on miejsce do poprawy.

Pytanie nie wskazuje jednak na jakim poziomie uczeń jest dawcą tej pomocy czy biorcą czy jaką formę przybiera ta pomoc.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie motywacji uczniów do nauki i wzajemnej pomocy.

Pytanie 5: Czy, wg Państwa, uczniowie poza szkołą spotykają się z kolegami/koleżankami ze swojej klasy/szkoły?

TAK	NIE
v	v

100 % badanych nauczycieli stwierdziła, że uczniowie spotykają się ze znajomymi poza szkołą.

Pytanie 6: Czy, wg Państwa, chodzenie do szkoły wywołuje u uczniów stres?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	NIE	WYŁĄCZNIE W NIEKTÓRYCH SYTUACJACH
v	v	v	v

Zdecydowana większość badanych nauczycieli, tj. 78% uważa, że uczniowie w niektórych sytuacjach odczuwają lęk związany z chodzeniem do szkoły. 7% respondentów(1 osoba) uważa, że uczęszczanie szkoły wywołuje u stres u uczniów. pozostali uważają, że szkoła nie wywołuje stresu u uczniów(14%).

Zadaniem nauczycieli jest zaznajamianie uczniów ze sposobami radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, stresowymi oraz wzmocnianie poczucia własnej wartości. Istotnym zagadnieniem

jest regulowanie obciążania uczniów pracami domowymi i rozsądne planowanie wszelkich sprawdzianów.

Pytanie 7: Czy, wg Państwa, uczniowie w szkole są poniżani lub ośmieszani?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

43% badanych stwierdziło, że „nie” a 28%, że "tak".

28% nauczycieli uważa, że nie mają wiedzy czy na terenie szkoły mogą być uczniowie poniżani czy też ośmieszani.

Rekomenduje się, by wychowawcy klas zaplanowali zajęcia na temat tolerancji oraz różnorodności, indywidualności innych ludzi. Warto również skorzystać ze wsparcia wykwalifikowanych w tym temacie specjalistów. Podczas zajęć uczniowie będą mogli lepiej się poznać, odkryć łączące ich podobieństwa oraz przekonać się, że występujące różnice są korzystne dla nich i nie należy się ich obawiać. Młodzi ludzie rozwijają swoje zaufanie oraz szacunek do samych siebie oraz kolegów i koleżanek z klasy. Uczniowie powinni być świadomi, że odmienność kolegi czy koleżanki nie powinna wzbudzać ich irytacji, a wręcz przeciwnie, ciekawość oraz chęć odkrywania czegoś innego on nich samych.

Zaufanie i poczucie bezpieczeństwa najbardziej wpływają na relacje w zespole uczniowskim. To one przeciwdziałają dokuczaniu i pomagają efektywnie nauczać i uczyć się. Warto budować zintegrowany, współpracujący ze sobą zespół.

Rolą Rady Pedagogicznej jest eliminowanie ze środowiska szkolnego zjawisk agresywnych, może to się stać poprzez:

- zadbanie o dobrą atmosferę w klasie i poczucie bezpieczeństwa uczniowi/uczennic;
- uważniejsze przyglądanie się relacjom panującym w klasie;
- stawianie na pracę w grupie;
- pomoc dzieciom dostrzeganiu ich mocnych stron, wzmacniania ich poczucia wartości i pewności siebie;
- unikania przypisywania uczniom łatek, jak np: „ leń“, „łobuz“, itp.;
- stosowanie informacji zwrotnej.

Pytanie 8: Czy, wg Państwa, uczniowie potrafią skutecznie odmówić czegoś, do czego są zmuszani?

TAK	MYŚLĘ, ŻE TAK	NIE WIEM	NIE
v	v	v	v

"Myślę, że tak" odpowiedziało 72% ankietowanych a 21% stwierdziło, że "nie wiem" czy uczniowie potrafią skutecznie odmówić czegoś, do czego są zmuszani. "Nie" uważa 7% respondentów(1 osoba).

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie wiedzy i skutecznego mówienia „NIE“ wśród uczniów a także budowanie i wzmocnienie zaufania na linii nauczyciel – uczeń.

Na lekcjach wychowawczy należy poruszyć temat budowania asertywności i zrealizowanie treningu asertywnego zachowania się – uczniowie zapoznają się ze sposobami komunikowania się z innymi ludźmi.

Pytanie 9: Czy, wg Państwa, na terenie szkoły występują osoby(uczniowie), które sprawiają problemy innym uczniom?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

Uczestnictwo w grupach rówieśniczych jest jednym z elementów tworzących codzienną egzystencję młodzieży. Grupa rówieśnicza może stymulować osiągnięcia edukacyjne jednostek lub działać na nie przeciwnie. Ważnym elementem w oddziaływaniu grup rówieśniczych na wzory zachowań szkolnych jest postawa młodzieży wobec zadań szkoły.

Wg opinii nauczycieli na terenie szkoły są osoby, które sprawiają problemy innym uczniom Tak uważa 86 % respondentów. 7% badanych nauczycieli nie ma takiej wiedzy jak również 7% stanowczo zaprzecza by istniały takie osoby.

Rekomenduje się przeanalizowanie tego zjawiska, czy nie ma w szkole/klasie silnego lidera, który skupia wokół siebie innych uczniów podatnych na jego wpływ.

Wpływ grupy rówieśniczej na jednostkę realizuje się także w wyniku kształtowania własnej identyfikacji oraz poprzez działania mające miejsce w obrębie klasy. Postrzeganie młodej osoby przez innych jest ważnym wskaźnikiem tworzącym więź z grupą oraz obraz samego siebie. Ponadto wpływa na siłę oddziaływania grupy, czyli zakres wytwarzanych przez nią kompetencji. Dla części uczniów aktywna obecność w życiu klasy jest bardziej wartościowa niż proces zdobywania wiedzy.

Pytanie 10: Czy, wg Państwa, uczniowie czują się bezpiecznie w naszej szkole?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	ZDECYDOWANIE NIE	NIE
v	v	v	v

Dla uczniów funkcjonujących w obrębie grup rówieśniczych szkoła to przede wszystkim miejsce spotkań z kolegami i koleżankami. Bezpieczna szkoła to miejsce, w którym członkowie społeczności nie muszą się obawiać agresji czy przemocy ze strony innych osób. Z punktu widzenia uczniów przepisy czy normy nie zawsze gwarantują bezpieczeństwo. Równie ważne jest wewnętrzne poczucie, że szkoła jest miejscem bezpiecznym, przyjaznym,

akceptującym. Uczniowie chcą czuć się bezpiecznie w klasie i w społeczności szkolnej, ale także podczas lekcji i w kontaktach z nauczycielami. Uczniowie potrzebują poczucia, że szkoła jest miejscem przyjaznym, że mogą w niej być sobą bez obawy, że zostaną wyśmiani, skrytykowani, odrzuceni czy poniżeni. Potrzebują czuć się ważni, akceptowani i doceniani. Środowisko nauczycielskie powinno stać na straży by takie poczucie zapewnić.

Wg. 100% badanych nauczycieli, uczniowie czują się bezpiecznie w szkole, z tego 14%, jest o tym głęboko przekonana.

Pomimo tego wyniku badań, rekomenduje się podejmowanie w dalszym ciągu działań mających na celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole.

Pytanie 11: Czy, wg Państwa, uczniowie czują się izolowani przez kolegów i koleżanki w szkole?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

Ponad połowa respondentów uważa(57%), że uczniowie nie czują się izolowani w grupie rówieśniczej."Nie wiem" odpowiedziało 36% nauczycieli. 1 respondent, że nasi uczniowie sa izolowani przez grupę rówieśniczą.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu wskazanie i uświadomienie dzieciom i młodzieży, że dokuczanie to nie zabawa(zajęcia warsztatowe prowadzone przez specjalistów). Uwrażliwienie młodego człowieka na krzywdę wobec słabszych pomoże zmniejszyć zjawisko izolacji w grupie.

Bycie wykluczonym lub bycie ofiarą nękania w szkole niesie za sobą negatywne konsekwencje. Może przyczynić się do depresji, zaburzeń lękowych, wysokiego poziomu stresu lub niskiego poczucia własnej wartości.

Pytanie 12: Czy dostrzega Pan/Pani agresywne i niewłaściwe zachowania w szkole?

TAK	NIE
v	v

Zdecydowana większość ankietowanych dostrzega w otoczeniu szkolnym zachowania agresywne bądź niewłaściwe. Tę opcję wskazało aż 79 % respondentów.

Dzieci wchodzi w konflikt bardzo często, żeby zaprezentować swoją siłę, popularność, zdobyć uznanie innych dzieci. grupy.

Nauczyciele powinni prześledzić relacje uczniów, należy przeanalizować każdy odbiegający od normy incydent oraz zastanowić się, którzy uczniowie mogą być ofiarami zachowań

agresywnych. **Rekomenduje** się przeanalizowanie przypadków zachowań np. agresywnych i podjęcie próby ustalenia jakich uczniów może ten proceder dotyczyć i w jakim stopniu można objąć ucznia pomocą.

Pytanie 13: Wg Państwa, jaki charakter mają spotkania towarzyskie uczniów?

a)	spożywanie alkoholu	v
b)	palenie papierosów, zażywanie środków uzależniających (środki narkotyczne, dopalacze)	v
c)	wspólne wargary	v
d)	wspólne odrabianie lekcji	v
e)	rozwijanie wspólnych zainteresowań(wspólne granie w gry komputerowe, planszowe, itd.)	v
f)	wspólne wypadki do miasta, kina, teatru, itd.	v
g)	jeśli inna aktywność	

Rozwijanie wspólnych zainteresowań(86%), wspólne odrabianie lekcji(57%) oraz wspólne wypadki do miasta, kina, teatru(42%), taki charakter mają, wg nauczycieli, spotkania towarzyskie naszych uczniów. 7% respondentów uważa, że spożywanie alkoholu, palenie papierosów oraz zażywanie środków uzależniających ma miejsce podczas spotkań towarzyskich młodzieży szkolnej.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie świadomości i profilaktyki młodych ludzi w zakresie szkodliwości substancji i uzależnieniach.

Pytanie 14: Czy, wg Państwa, uczniowie chętnie uczęszczają do szkoły?

TAK	RACZEJ TAK	NIE	RACZEJ NIE
v	v	v	v

36% badanych nauczycieli stwierdziło, że uczniowie chętnie uczęszczają do szkoły a 64% uważa "raczej tak".

Dzieci tak jak dorośli potrzebują codziennej dawki motywacji do działania i mierzenia się z trudnościami. Najsilniejszym bodźcem do nauki jest motywacja wewnętrzna, dzięki której dziecko podejmuje działania z własnej woli, z ciekawości czy z poczucia odpowiedzialności. Rekomenduje się dalsze działania mające na celu zwiększenie motywacji uczniów do regularnego uczęszczania do szkoły.

Pytanie 15: Czy podczas lekcji w szkole uczniowie mogą otwarcie wyrażać swoje zdanie?

TAK	RACZEJ TAK	NIE	RACZEJ NIE
v	v	v	v

50% ankietowanych nauczycieli jest przekonana, że uczeń może otwarcie wyrażać swoje zdanie podczas lekcji, a 64% "raczej tak". "Raczej nie" odpowiedziało 7% ankietowanych.

Bardzo istotną z perspektywy realizowania przez szkołę funkcji wychowawczej i edukacyjnej jest rola nauczyciela – w odniesieniu do uprawnienia uczniów do formułowania swobodnych wypowiedzi. Może być to niekiedy dużym wyzwaniem pedagogicznym dla nauczycieli, zważywszy na to, że mogą mieć na dany temat inne zdanie niż ich uczniowie.

Konieczne jest aby w szkole obowiązywały jasne i zrozumiałe dla wszystkich członków społeczności szkolnej reguły postępowania a uczniowie byli z nimi zapoznani. Ułatwi to proces kształcenia i wychowania, a młodych ludzi może nauczyć szacunku wobec praw innego człowieka w tym prawa do swobodnej wypowiedzi.

Rekomenduje się działania mające na celu prowadzenia zajęć dotyczących asertywności wśród dzieci i młodzieży szkolnej.

Pytanie 16: Czy, wg państwa, w naszej szkole jest duża rywalizacja między uczniami?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	NIE	ZDECYDOWANIE NIE	NIE MAM ZDANIA
v	v	v	v	v

Zdecydowana większość nauczycieli jest zdania, że występuje duża konkurencja pomiędzy uczniami. Tak uważa 50 % badanych. Inaczej uważa 29% badanych a 21% "nie ma zdania" w tej kwestii.

Zdrowa konkurencja jest bardzo ważnym elementem, bez tego mamy do czynienia ze stagnacją, marazmem i brakiem rozwoju. Należy zachęcać uczniów do zdrowego współzawodnictwa, z kierowaniem się zasad fair play.

Pytanie 17: Czy, wg Państwa, uczeń wie jak zadbać o swój dobrostan psychiczny?

TAK	NIE
v	v

64% nauczycieli uważa, że uczniowie naszej szkoły potrafią zadbać o swój dobrostan psychiczny. Inaczej uważa 36% ankietowanych.

Należy nadal informować uczniów oraz ich rodziców o znaczeniu zdrowia psychicznego. Należy prowadzić działania profilaktyczne dotyczące zdrowia psychicznego wśród uczniów.

27% badanych uczniów przyznało, że w szkole jest takie miejsce, którego unika. Pytanie nie precyzuje z jakiego powodu młodzież boi się konkretnych miejsc.

Pytanie 18: Czy, wg Państwa, uczeń wie gdzie szukać pomocy w sytuacji problemowej?

a)	wychowawca	v
b)	pedagog	v
c)	psycholog	v
d)	rodzice	v
e)	lekarz psychiatra	v
f)	rówieśnicy	
g)	inne osoby/instytucje, jakie?:	

Wg ankietowanych, uczniowie wiedzą jak reagować w sytuacji problemowej i u kogo szukać pomocy (wychowawca, pedagog, psycholog, rodzice uczniów oraz rówieśnicy).

II. Analiza ankiety przeprowadzonej wśród uczniów a dotyczącej „Relacji rówieśniczych w zespole klasowym / w szkole”;

Ankiety wysłano do 150 uczniów z klas V-VIII szkoły Podstawowej w Górowie Iławeckim.

W ankiecie wzięło udział: 52 uczniów.

Ilość pytań w ankiecie dla uczniów: 30 pytań.

Badanie zostało przeprowadzone po rozpoczęciu nowego roku szkolnego 2022/2023, we wrześniu 2022 r.

Pytanie 1: Czy jesteś, Twoim zdaniem, lubiany(-a) w klasie?

TAK	NIE	ŚREDNIO	NIE WIEM
v	v	v	v

Badanie miało wskazać poziom akceptacji uczniów w grupie rówieśniczej /zespole klasowym.

Zdecydowana większość badanej młodzieży stwierdziła, że czuje się lubiana przez swoich kolegów, koleżanki z klasy(46% „tak” i 31% „średnio”).

Należy zwrócić uwagę na te wskazania, w których młodzież ma inne zdanie. Aż 15 % respondentów nie umie stwierdzić czy jest lubiana w społeczności klasowej, kolejne 8 % jednoznacznie stwierdza, że nie jest.

Uwagę nauczycieli powinien zwrócić wysoki poziom odpowiedzi uczniów, którym ciężko jest określić jak się czują w grupie rówieśniczej. Należy zastanowić się czego może być tego przyczyna i wskazać dlaczego uczniowie szkoły, albo czują się nieakceptowani, albo izolują się sami, nie nawiązują bliższych relacji z rówieśnikami z klasy.

W celu zwiększenia integracji grupy rekomenduje się systematycznie organizować zajęcia angażujące grupę np. ćwiczenia w parach, wspólne wyjścia, razem realizować projekty. Warto również zainteresować się przeprowadzeniem wieczoru integrującego oraz treningu interpersonalnego wśród klas/uczniów dotkniętych takimi społecznymi problemami.

Po doświadczeniach nauki zdalnej wydaje się być koniecznym budowanie relacji w zespole klasowym na nowo bądź wskazanie uczniom jak jest to istotne w społeczności szkolnej.

Pytanie 2: Czy jest ktoś w klasie komu ufasz i możesz go nazwać przyjacielem?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

99% ankietowanej grupy stwierdziło zgodnie, że ma w klasie osoby, którym może zaufać i nazwać swoim przyjacielem.

Pozostali są przeciwnego zdania(10%) bądź przyznali, że nie wiedzą(11%). Posiadanie przyjaciela, w szczególności w tym wieku, jest szczególnie istotne.

Badana młodzież była oszczędna w swoich odpowiedziach. W wielu ankietach nie wskazano dlaczego występuje brak zaufania do rówieśników. Nieliczni jako powód podali: wykluczenie z grupy z powodu „inności” czy biedy, nieufność wobec koleżanek czy kolegów z klasy, brak integracji grupy.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu lepsze poznanie każdego ucznia jak też całego zespołu klasowego. Dostarczy to wielu informacji, które nauczyciel może wykorzystywać na co dzień, wchodząc w interakcje, takie jak np. zainteresowania, mocne i słabe strony, sposób funkcjonowania w grupie rówieśniczej i w zespole klasowym, itp. Uznaje się, że obserwacja i bliższe poznanie uczniów przejawiających zachowania niepożądane to za mało. Każdy uczeń powinien być tak samo ważny, bo każdy na co dzień stanowi nieodłączną część społeczności i chcąc nie chcąc, wchodzi w różne relacje, nieustannie współdziała z innymi.

Pytanie 3: Czy spotykasz się z przykrościami kierowanymi wobec Ciebie przez kolegów/koleżanki z klasy?

TAK	NIE
v	v

Spora część badanych uczniów uważa, że spotyka się z przykrościami wyrządzanymi przez swoich rówieśników w ich kierunku – aż 40% jest zdania, że do takiego zachowania dochodzi.

Rekomenduje się, by w zespole wychowawczym zastanowić się nad przyczyną takich ocen i podjęcie próby odwrócenia trendu.

Rekomenduje się porównanie podobnych badań z lat ubiegłych i dokonanie analizy czy długotrwała nauka zdalna mogła mieć wpływ na wzrost zachowań agresywnych wśród uczniów.

Jak to już zostało wskazane dobre relacje w zespole klasowym mogą przyczynić się do zmniejszenia zachowań agresywnych w środowisku szkolnym. Dlatego tak ważne jest, by nauczyciele świadomie zarządzali procesem grupowym, by byli uważnymi obserwatorami sytuacji szkolnych, a swoim zachowaniem, wchodząc w reakcje zarówno z uczniami, jak i innymi pracownikami szkoły oraz rodzicami, modelowali zachowania uczniów i kierowali je na te pozytywne wzorce zachowań.

Najczęściej wskazywane formy/rodzaje ataków wymierzanych w kolegów z klasy przedstawia poniżej wykres. Odpowiedzi zostały podzielone na kategorie:

1. Cyberprzemoc: np. umieszczanie w internecie różnych treści ośmieszających osobę której dotyczą (filmiki, zdjęcia, SMS-y). Materiał wykonywany najczęściej z ukrycia, bądź bez zgody osoby, której dotyczą.
2. Przemoc seksualna: np. dotykanie bez zgody w niedozwolonych miejscach, całowanie bez zgody, odgrywanie scen seksualnych, itp.
3. Przemoc psychiczna: np. wyzywanie, dokuczanie, poniżanie, zastraszanie, obrażanie, wymuszanie pewnych zachowań, itp.
4. Przemoc fizyczna: np. szturchanie, kopanie, bicie, opluwanie, szarpanie, popychanie, itp.
5. Przemoc relacyjna: np. izolowanie od grupy.

W pytaniu numer 3 zapytaliśmy uczniów, czy spotykają się z przykrościami w szkole ze strony swoich kolegów i koleżanek. Na to pytanie mogli udzielić odpowiedzi jedynie uczniowie, którzy w pytaniu przyznali, że takie sytuacje mają miejsce. Wspomniana grupa mogła wskazać wiele odpowiedzi. Środowisko nauczycielskie powinno współpracować z rodzicami/ opiekunami uczniów oraz rejestrować wszelkie symptomy zachowań agresywnych / przemocowych wobec dziecka.

Pytanie 4: Czy w Twojej klasie pomagacie sobie w nauce?

TAK	NIE
v	v

Aż 65 % badanej młodzieży deklaruje, że w klasie uczniowie pomagają sobie w nauce. Takie odpowiedzi należy uznać za pozytywne. Mimo, że jest to dobry wskaźnik, to generuje on miejsce do poprawy.

Pytanie nie wskazuje jednak na jakim poziomie uczeń jest dawcą tej pomocy czy biorcą czy jaką formę przybiera ta pomoc.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie motywacji uczniów do nauki i wzajemnej pomocy.

Pytanie 5: Czy uważasz, że jako zespół klasowy jesteście w stanie zorganizować się w jakiejś sytuacji?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

Większość ankietowanych(44%) w pozytywny sposób wyraża się o swojej grupie rówieśniczej. Uważają, że są oni w stanie zorganizować się, jeśli zajdzie taka potrzeba. Nie należy pomijać jednak pozostałych odpowiedzi świadczącej o niewystarczającej znajomości swoich kolegów, koleżanek bądź wyrażania obawy, że grupa, w której przebywają nie jest za bardzo "zgrana"('nie"-19% a „nie wiem” 37%).

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu odwrócenie trendu nieprzekonanych i zachęcenie ich do większej aktywności na arenie szkolnej.

Należy pamiętać, brak satysfakcjonujących kontaktów z rówieśnikami powoduje, że szkoła jest traktowana jedynie jako miejsce nauki, a nie spotkań z kolegami i koleżankami.

Pytanie 6: Czy poza szkołą spotykasz się z kolegami/koleżankami ze swojej klasy?

TAK	NIE
v	v

71 % badanych uczniów przyznała, że spotyka się ze znajomymi poza szkołą. Jednak nie wszyscy uczniowie, którzy są członkami zbiorowości uczniowskich jednoznacznie zadeklarowali pozytywny stosunek kontaktów z rówieśnikami poza murami szkoły. Aż 29 % badanej młodzieży wskazało odpowiedź negatywną.

Pytanie 7: Czy chodzenie do szkoły wywołuje u Ciebie stres?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	NIE	WYŁĄCZNIE W NIEKTÓRYCH SYTUACJACH
v	v	v	v

W pytaniu numer 7 starano się określić czy uczniom towarzyszy uczucie stresu związane z chodzeniem do szkoły.

67% respondentów nie odczuwa lęku związanego z chodzeniem do szkoły, z czego aż u 24 % badanych taki stan wywołują określone sytuacje. Aż 29 % ankietowanych przyznało, że odczuwa taki dyskomfort, co jest zjawiskiem niepokojącym.

Zadaniem nauczycieli i specjalistów jest zaznajamianie uczniów ze sposobami radzenia sobie z sytuacjami trudnymi, stresowymi oraz wzmacnianie poczucia własnej wartości. Istotnym zagadnieniem jest regulowanie obciążania uczniów pracami domowymi i rozsądne planowanie wszelkich sprawdzianów.

Pytanie 8: Czy jest ktoś w twojej grupie rówieśniczej, kogo nie lubisz lub Cię irytuje z pewnych powodów?

TAK	NIE
v	v

W pytaniu numer 8 młodzież została poproszona o określenie czy w grupie rówieśniczej jest ktoś kogo oni nie lubią lub ich irytuje. Niestety, aż 65% badanej młodzieży wskazała, że jest ktoś taki.

Wysoki wskaźnik odpowiedzi nasuwa pytanie dlaczego tak się dzieje i co można zrobić by ten trend odwrócić.

Jak wiadomo, funkcjonowanie grup rówieśniczych w przestrzeni społecznej klasy szkolnej traktowane jest jako przejaw jej drugiego życia. Niestety obszar ten rzadko poddawany jest kontroli osób dorosłych – nauczycieli, pedagoga, dyrekcji szkoły. Zazwyczaj jest ona uruchamiana w sytuacjach trudnych, zagrażających bezpieczeństwu jednostki lub określonej grupy uczniów. Niewiedza dotycząca tego obszaru aktywności dziecka jest zagrażająca dla jego prawidłowego funkcjonowania psychospołecznego.

Warto wyposażyć rodziców, a także nauczycieli w wiedzę dotyczącą procesów zachodzących w zespole klasowym, aby mogli odpowiednio ocenić swoje oczekiwania wobec niego.

Funkcjonowanie jednostki poza grupami rówieśniczymi aktywnymi na terenie klasy szkolnej może spowodować:

- brak satysfakcjonujących relacji ze swoimi kolegami z klasy;
- nie podejmowanie wielu zadań wynikających z funkcjonowania w roli ucznia;
- jednostka jest pozbawiona nagród (zainteresowania rówieśników);
- szkołę traktuje jako zło konieczne i nie nadaje jej pozytywnego znaczenia;
- unika szkoły jako miejsca, w którym czuje się mało bezpiecznie (psychicznie i fizycznie);
- jest zagrożona wypadnięciem z systemu szkolnego.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zmniejszenie bądź wyeliminowanie tego zjawiska.

Pytanie 9: Czy w Twojej klasie są uczniowie poniżani lub ośmieszani?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

Dzięki temu pytaniu starano się określić czy badani uczniowie mają wśród swoich znajomych osoby, które były poniżane albo ośmieszane.

Zaledwie 13% badanych stwierdziło, że „nie” znają takiej osoby. Niepokojący jest wysoki poziom uczniów, którzy nie mają wiedzy czy w ich otoczeniu ktoś może być poniżany czy ośmieszany(35%). Niepokojące jest to, że 52% respondentów uważa, że są uczniowie poniżani i ośmieszani.

Wychowawcy klas powinni zaplanować zajęcia na temat tolerancji oraz różnorodności, indywidualności innych ludzi. Warto również skorzystać ze wsparcia wykwalifikowanych w tym temacie specjalistów oraz przeprowadzić warsztaty dla uczniów. Podczas zajęć uczniowie będzie mogli lepiej się poznać, odkryć łączące ich podobieństwa oraz przekonać się, że występujące różnice są korzystne dla nich i nie należy się ich obawiać. Młodzi ludzie rozwijają swoje zaufanie oraz szacunek do samych siebie oraz kolegów i koleżanek z klasy. Uczniowie powinni być świadomi, że odmienność kolegi czy koleżanki nie powinna wzbudzać ich irytacji, a wręcz przeciwnie, ciekawość oraz chęć odkrywania czegoś innego o nich samych.

Pytanie 10: Gdy widzisz kogoś, kto jest poniżany, ośmieszany lub spotykają go jakieś przykrości co robisz, jaka jest Twoja reakcja? Odpowiedź uzasadnij.

Pytanie to miało na celu określenie typowych zachowań uczniów w sytuacji gdy ich kolega, czy koleżanka jest poniżany ośmieszany w ich obecności.

Wśród najczęściej wymienianych reakcji na taką przykrość wymieniane było:

- „staram się pomóc”, próbuje rozłączyć te osoby, zgłaszam do nauczyciela, dla osoby dorosłej – takie zachowanie jest pozytywne i pożądane, jednakże nauczyciele powinni uświadomić uczniów o ewentualnych konsekwencjach wynikających z takiego zachowania. Uczniowie powinni wiedzieć w jaki sposób najlepiej reagować, aby samym nie stać się późniejszym celem ataku,
- udaję, że nie, wiedzę gdyż boję się przekierowania uwagi w moją stronę, bo boję że „dostanę”
- czasami reaguję, czasami wolę obserwować, zależy od sytuacji.

Niepokojący jest wynik wskazujący, że młodzież się przygląda jak ich rówieśnicy są poniżani. Takie zachowania mogą świadczyć o obojętności emocjonalnej uczniów czy o ewentualnym strachu przed podejmowania aktywności. Rekomenduje się włączenie działań mających na celu uświadomienie młodzieży czy jest przemoc i pokazanie, że poprzez takie zachowanie są jej uczestnikami.

Pytanie 11: Czy byłeś kiedykolwiek ośmieszany lub poniżany przez innych uczniów?

TAK, WIELE RAZY	CZASAMI, W PRZESZŁOŚCI	NIGDY MI SIĘ TO NIE ZDARZYŁO
v	v	v

Aż 71% uczniów ankietowanych uważa, byli oni ośmieszani, poniżani lub spotkali ich jakieś przykrości w tym 19% – „tak, wiele razy”. „Nigdy mi się to nie zdarzyło” – tak odpowiedziało 29% ankietowanych.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie zaufania i współpracy na linii uczeń – nauczyciel oraz poleca się także przeanalizowanie występowania tych zjawisk w środowisku szkolnym, ustalenie ofiar i skuteczne udzielenie im pomocy.

Pytanie 12: Czy potrafisz skutecznie odmówić czegoś, jeśli jesteś to tego zmuszany?

TAK	MYŚLĘ, ŻE TAK	NIE WIEM	NIE
v	v	v	v

Zaledwie 84 % badanych uczniów w swoich odpowiedziach wskazało, że potrafi skutecznie odmówić czegoś, do czego jest zmuszony z czego 44% jednoznacznie to zadeklarowała. Pozostali respondenci posiadają wątpliwości, bądź wprost przyznali, że nie wiedzą jak się odpowiednio zachować w takiej sytuacji. Z analizy odpowiedzi na te pytanie wynika, że prawie 8% młodzieży ma problem z asertywnym zachowaniem. Może to rodzić pole do większego podejmowania przez młodzież zachowań negatywnych.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie wiedzy i skutecznego mówienia „NIE“ wśród uczniów a także budowanie i wzmocnienie zaufania na linii nauczyciel – uczeń.

Na lekcjach wychowawczy należy poruszyć temat budowania asertywności i zrealizowanie treningu asertywnego zachowania się – uczniowie zapoznają się ze sposobami komunikowania się z innymi ludźmi.

Pytanie 13: Czy myślisz, że warto coś zrobić, abyście lepiej się dogadywali i bardziej żyli między równoległymi klasami?

TAK	NIE	NIE MAM ZDANIA
v	v	v

Badana młodzież była oszczędna w swoich odpowiedziach i nie wykazała się kreatywnością w kwestii, co można by zrobić by zwiększyć integrację Respondenci najczęściej wskazywali: dyskoteki, zawody międzyklasowe, wycieczki, wspólne projekty np. ekologiczne.

W pytaniu numer 13 starano się określić nastawienie uczniów do swoich kolegów i koleżanek z klas równoległych. Jak wskazują odpowiedzi, połowa badanej grupy (50% respondentów) wyraża pozytywny stosunek do podjęcia działań mających na celu zwiększenia integracji w środowisku szkolnym.

Warto podjąć działania mające na celu zwiększenie zaangażowania młodzieży w działania na rzecz społeczności szkolnej, które w perspektywie długofalowej pozwolą zwiększyć szanse na zbudowanie lepszych tudzież podtrzymywanie dobrych już relacji.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie integracji w środowisku szkolnym.

Integracja nie jest i nie powinna być jednostkowym zdarzeniem. Integracja klasy to długi, być może trudny proces łączenia, scalania grupy uczniów. W tym procesie ważny jest autorytet nauczyciela - jako przewodnika. Aby podjęte działania były skuteczne, nauczyciel i jego uczniowie powinni starać się eliminować to, co przeszkadza w dialogu, co powoduje brak zaufania, niemożność akceptowania wspólnych zasad.

Pytanie 14: Czy w twojej klasie występują jakiegoś typu podgrupy, grupy osób, które sprawiają problemy innym uczniom?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

Uczestnictwo w grupach rówieśniczych jest jednym z elementów tworzących codzienną egzystencję młodzieży. Grupa rówieśnicza może stymulować osiągnięcia edukacyjne

jednostek lub działać na nie przeciwnie. Ważnym elementem w oddziaływaniu grup rówieśniczych na wzory zachowań szkolnych jest postawa młodzieży wobec zadań szkoły.

Rozkład odpowiedzi zdaje się być na podobnym poziomie. Wg opinii uczniów istnieją w ich klasie grupy osób, które sprawiają kłopoty (46 % respondentów), 25 % badanej młodzieży nie ma takiej wiedzy i 29 % stanowczo zaprzecza by istniały takie grupy. Rekomenduje się przeanalizowanie tego zjawiska, czy nie ma w klasie silnego lidera, który skupia wokół siebie innych uczniów podatnych na jego wpływ.

Pytanie 15: Czy czujesz się bezpiecznie w swojej szkole?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	ZDECYDOWANIE NIE	NIE
v	v	v	v

Dla wielu badanych uczniów funkcjonujących w obrębie grup rówieśniczych szkoła to przede wszystkim miejsce spotkań z kolegami i koleżankami. Bezpieczna szkoła to miejsce, w którym członkowie społeczności nie muszą się obawiać agresji czy przemocy ze strony innych osób. Z punktu widzenia uczniów przepisy czy normy nie zawsze gwarantują bezpieczeństwo. Równie ważne jest wewnętrzne poczucie, że szkoła jest miejscem bezpiecznym, przyjaznym, akceptującym. Uczniowie chcą czuć się bezpiecznie w klasie i w społeczności szkolnej, ale także podczas lekcji i w kontaktach z nauczycielami. Uczniowie potrzebują poczucia, że szkoła jest miejscem przyjaznym, że mogą w niej być sobą bez obawy, że zostaną wyśmiani, skrytykowani, odrzuceni czy poniżeni. Potrzebują czuć się ważni, akceptowani i doceniani. Środowisko nauczycielskie powinno stać na straży by takie poczucie zapewnić.

78% badanej populacji czuje się bezpiecznie w swojej grupie rówieśniczej, z tego 19% jest o tym głęboko przekonana. Choć jest to wynik pozytywny, generuje pole do poprawy.

Pytanie nie wskazuje jakie mogą być powody niepokoju młodzieży.

Oprócz bezpieczeństwa fizycznego warto jest zadbać o bezpieczeństwo na lekcjach.

Stres związany z obciążeniem nauką, zadaniami, klasówkami może przyczynić się do osłabienia poczucia pewności siebie. Uczniowie obawiają się, że nie poradzą sobie z wysokimi wymaganiami stawianymi przez szkołę czy, że nie zdadzą egzaminów końcowych. Boją się kompromitacji w oczach klasy, krytyki nauczycieli czy niezadowolonia rodziców.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole a to wzrasta gdy, np.:

- nauczyciel jest liderem i pozytywnym autorytetem;
- poziom zadań i tempo pracy są dostosowane do ich możliwości;
- uczniowie wiedzą, że mają prawo popełniać błędy;
- wiedzą, czego i w jakim celu się uczą;

- większość pracy wykonują na lekcjach;
- darzą się wzajemnym szacunkiem, itp.

Dla identyfikacji zjawisk niebezpiecznych występujących w szkole warto przypomnieć uczniom o „skrzynce zaufania” do której można oni anonimowo zgłaszać przypadki występowania tych zjawisk. Warto poruszyć z młodzieżą temat ważności tych skrzynek by nie stały się one obiektem żartów a pomogły rozwiązywać problemy pojawiające się w szkole oraz udzielać pomocy uczniom, których ten problem dotyczy.

Pytanie 16: Czy czujesz się izolowany przez kolegów i koleżanki w klasie?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

Pytanie miało na celu ocenę pozycji ucznia w grupie rówieśniczej.

13 % badanej młodzieży czuje się izolowana w grupie rówieśniczej. Być może taka wysoka liczba wskazań sugeruje subiektywne odczucie ucznia bardziej niż obiektywne powody takiego stanu rzeczy. Wniosek taki można wysnuć z wysokiego wskaźnika odpowiedzi „nie wiem”. Tą opcję zaznaczyło aż 32% respondentów. Większość respondentów, tj. 55% nie czuje się izolowana przez rówieśników.

Bycie wykluczonym lub bycie ofiarą nękania w szkole niesie za sobą negatywne konsekwencje. Może przyczynić się do depresji, zaburzeń lękowych, wysokiego poziomu stresu lub niskiego poczucia własnej wartości.

Rekomenduje się poprowadzenie z młodzieżą warsztatów z mediacji rówieśniczej. Pozwoli ona na zbadanie podłoża izolacji w zespole klasowym oraz pozwoli wyposażać uczniów w nową umiejętność. Rówieśnicy-mentorzy uczą się empatii, inteligencji emocjonalnej i rozwijają swoje umiejętności społeczne.

Pytanie 17: Czy dostrzegasz agresywne i niewłaściwe zachowania w szkole?

TAK	NIE
v	v

Zdecydowana większość badanej młodzieży dostrzega w otoczeniu szkolnym zachowania agresywne bądź niewłaściwe. Tę opcję wskazało aż 71 % respondentów.

Dzieci wchodzą w konflikt bardzo często, żeby zaprezentować swoją siłę, popularność, zdobyć uznanie innych dzieci. O co najczęściej można rywalizować w szkole? o wszystko, co może wyróżnić je z tłumu – dobre oceny, ubrania, sympatia, ilość przyjaciół lub przyjaciół. Na relacje między rówieśnikami mogą mieć wpływ także nauczyciele, jeżeli zdarzy się im traktować poszczególnym uczniów wyjątkowo. Środowisko szkolne to taka

przestrzeń dla uczniów, w której każdy z nich przybiera jakąś rolę. Są liderzy, wzorowi uczniowie, nie wyróżniający się ale też te dzieci, które są odrzucane lub zostały ofiarą jakiejś grupy.

Rekomenduje się przeanalizowanie przypadków zachowań np. agresywnych i podjęcie próby ustalenia jakich uczniów może ten proceder dotyczyć i w jakim stopniu można objąć ucznia pomocą.

Pytanie 18: Jeśli spotykasz się z rówieśnikami, to jaki mają charakter te spotkania?

a)	spożywanie alkoholu	v
b)	wspólne wargary	v
c)	wspólne odrabianie lekcji	v
d)	wspólne granie w gry komputerowe, planszowe, itd.	v
e)	wspólne wypadki do miasta, kina, teatru, itd.	v
f)	jeśli inna aktywność:	

Spotkania z rówieśnikami są bardzo istotnym elementem procesu socjalizacji.

W zadanym pytaniu badaliśmy aktywność młodzieży poza szkołą. Uczniowie mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Okazało się, że najczęściej spotykają się oni aby wspólnie wyjść na miasto, do kina , teatru. Połowa ankietowanych spotyka się by wspólnie grać na komputerze, czy w gry planszowe (50 % badanych respondentów).

Również bardzo ważnym elementem jest tutaj „wspólne odrabianie lekcji” – 15% uczniów udzieliło takiego wskazania.

Młodzież w swoich odpowiedziach chętnie zaznaczała opcję „inne” nie wskazując konkretnie na formę spędzania wolnego czasu.

Niepokojący jest fakt, że aż 2 %(jedna osoba) ankietowanych uczniów wskazało, że podczas spotkań z rówieśnikami spożywają alkohol. Czy jest to wyraz szczerości odpowiedzi czy niepokojącego zjawiska zachodzącego w społeczności szkolnej? Należy pamiętać, że odpowiedzi udzielali uczniowie uczęszczający do szkoły podstawowej. Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie świadomości i profilaktyki młodych ludzi w zakresie szkodliwości substancji i uzależnieniach.

Pytanie 19: Czy chętnie uczęszczasz do szkoły?

TAK	RACZEJ TAK	NIE	RACZEJ NIE
v	v	v	v

Zaledwie 21% badanych uczniów stwierdziło, że chętnie uczęszcza do szkoły. Kolejne 25% skłania się ku tej odpowiedzi („raczej tak”). Pozostali wyrazili swoje przeciwne zdania, tj. 54%(nie i raczej nie).

Pytanie nie określa co sprawia, że uczniowie chętnie chodzą do szkoły.

Dzieci tak jak dorośli potrzebują codziennej dawki motywacji do działania i mierzenia się z trudnościami. Najsilniejszym bodźcem do nauki jest motywacja wewnętrzna, dzięki której dziecko podejmuje działania z własnej woli, z ciekawości czy z poczucia odpowiedzialności. Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie motywacji uczniów do chodzenia do szkoły.

Wychowawcy klas powinni określić co może być bodźcem wywołującym w uczniach niechęć uczestniczenia w zajęciach szkolnych. Z poprzednich pytań można wywnioskować, że niektórzy uczniowie nie przynależą do żadnej z grup w szkole, spotykają się ze zjawiskiem agresji i/lub przemocy, czy innymi zachowaniami nieakceptowanymi, które budzą w nich stres. Pomimo tych początkowych wskazań, warto poruszyć ten temat podczas godziny wychowawczej oraz na spotkaniu z rodzicami/ opiekunami uczniów. Możliwe, że posiadają oni więcej informacji na temat złego samopoczucia swoich pociech i będą mogli pomóc w eliminowaniu tego wskaźnika.

Doświadczenia nauki zdalnej mogły zachwiać entuzjazm i działać demotywująco na powrót do ławki szkolnej. Rekomenduje się porównanie poziomu motywacji uczniów przy tradycyjnym modelu szkoły i po powrocie z długotrwałej nauki zdalnej.

Pytanie 20: Czy wychowawca lub nauczyciele chętnie pomagają, gdy zgłaszasz się z jakimś problemem?

TAK	RACZEJ TAK	NIE	RACZEJ NIE	TO ZALEŻY KOMU
v	v	v	v	v

Zdecydowana większość badanych uważa, że nauczyciele są bardzo pomocni w sytuacji, gdy uczniowie zgłaszają się do nich ze swoimi problemami, tj. 63%(tak i raczej tak).

Niepokojący jest jednak wysoki poziom odpowiedzi, w których młodzież wskazała, że pomoc udzielana wybranej grupie uczniów (25% respondentów).

Zdecydowana większość badanych uważa, że nauczyciele są bardzo pomocni w sytuacji, gdy uczniowie zgłaszają się do nich ze swoimi problemami.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie integracji i wzajemnego zaufania w grupie. Zbudowanie odpowiednich relacji rodzic – nauczyciel – uczeń, opartej na zaufaniu sprawią, że uczniowie czy rodzice chętniej będą zgłaszali się z problemem a nauczyciel w miarę swoich kompetencji będzie mógł im pomóc.

Koniecznym jest pogłębić temat podczas rozmowy z uczniami, w celu sprawdzenia czy ich obawy o nierównym traktowaniu są uzasadnione.

Pytanie 21: Gdy masz możliwość pomocy innemu uczniowi w nauce lub zwykłej pomocy w jakimś problemie, pomógłbyś/-abyś?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	NIE	ZDECYDOWANIE NIE	NIE MAM ZDANIA
v	v	v	v	v

Badanie miało na celu ocenienie zaangażowania młodzieży w chęć niesienia pomocy gdy pojawi się taka potrzeba.

Chęć niesienia pomocy innemu uczniowi deklaruje zdecydowana większość badanej młodzieży(63%) z czego aż 33% deklaruje to z całą stanowczością. Udzielone odpowiedzi nie są zadowalające.

8% respondentów wskazała twierdzenie przeciwne a 9 % uczniów, to uczniowie którzy nie mają zdania w tej sprawie.

Pytanie nie wskazuje od czego uzależniają oni swoją pomoc bądź do kogo ma być ona skierowana.

By zwiększyć zaangażowanie uczniów w pomoc słabszym a tym samym zwiększyć integrację w grupie klasowej, można przygotować szkolną akcję „pomocy koleżeńskiej”. Pomoc koleżeńska jest pięknym i pożytecznym zwyczajem wśród uczniów. Polega na wzajemnej współpracy, pomocy oraz dbaniu o życzliwą, serdeczną i przyjazną atmosferę wśród kolegów i koleżanek.

Pytanie 22: Jeśli przytrafiła się Tobie, jakaś niebezpieczna lub niekomfortowa sytuacja w szkole, opisz ją poniżej.

Większość uczniów nie spotkała się z niebezpieczną czy też niekomfortową sytuacją w szkole. Jednak zdarzały się przypadki pojedyncze : byłem przezywany, śmiali się z moich ubrań, spychanie ze schodów przez starszych uczniów, w szatni w-f dochodzi do niekomfortowych sytuacji, np. niszczenie drzwi lub się biją, namawianie do złych rzeczy, byłam u dyrektora.

Pytanie 23: Czy chętnie spędzasz czas w swojej szkole nawet po lekcjach?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	NIE	ZDECYDOWANIE NIE
v	v	v	v

Zaledwie 16% badanych uczniów zdecydowanie potwierdza, że chętnie spędzałoby czas wolny w szkole. Kolejne 40% skłania się ku tej odpowiedzi. Pozostali wyrazili swoje przeciwnie zdania z czego aż 13% stanowczo wyraża niechęć do spędzania wolnego czasu w szkole.

Szansą na konstruktywne wykorzystanie czasu wolnego są zajęcia pozalekcyjne organizowane przez szkołę, które stanowią integralną część jej planu wychowawczego. Szkoła powinna ponownie zapoznać uczniów z proponowaną przez nich formą aktywności dodatkowych, tj.: zajęcia sportowe, artystyczne, naukowe, charytatywne, itp.

Należy ustalić co jest powodem pojawiania się takich rozbieżności, przeanalizować czy zajęcia pozalekcyjne oferowane przez szkołę są dostosowane do zainteresowań młodzieży szkolnej. Warto przeprowadzić badania w tym kierunku i spytać się młodzieży w jakich zajęciach chciałaby uczestniczyć by lepiej dostosować ofertę.

Pytanie 24: Czy podczas lekcji w Twojej szkole można otwarcie wyrażać swoje zdanie?

TAK	RACZEJ TAK	NIE	RACZEJ NIE
v	v	v	v

Celem tak stawianego pytania było sprawdzenie na ile rzeczywistość szkolna daje młodzieży swobodę w wypowiedaniu swojego zdania na jakiś temat.

Zaledwie 25% ankietowanych uczniów jest przekonana, że może otwarcie wyrażać swoje zdanie podczas lekcji, następne 46% skłania się do tej odpowiedzi. Choć to dobry wynik, generuje on miejsce do poprawy.

Należy przeanalizować uzyskane wyniki. Warto dowiedzieć się dlaczego uczniowie czują, że nie jest akceptowane otwarte wyrażanie swoich myśli. Rozwijanie takiej umiejętności powinno być promowane przez szkołę, w szczególności gdy myśli i poglądy wyrażane się w sposób kulturalny i z szacunkiem wobec innych osób.

Pytanie 25: Czy w Twojej szkole jest duża rywalizacja między uczniami?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	NIE	ZDECYDOWANIE NIE	NIE MAM ZDANIA
v	v	v	v	v

Badanie miało na celu określenie poziomu rywalizacji pomiędzy uczniami. Połowa ankietowanych(50%) uczniów jest zdania, że w naszej szkole występuje rywalizacja pomiędzy uczniami. Natomiast znaczna liczba uczniów, tj. 33% nie ma zdania na ten temat

Zdrowa konkurencja jest bardzo ważnym elementem, bez tego mamy do czynienia ze stagnacją, marazmem i brakiem rozwoju. Należy zachęcać uczniów do zdrowego współzawodnictwa, z kierowaniem się zasad fair play.

Należy zadać sobie pytanie czy szkoła bez rywalizacji jest możliwa? Zazdrość i rywalizacja to zjawiska, które zaobserwować można już u dzieci w wieku przedszkolnym. Na kolejnych szczeblach edukacji problem zmienia swoje oblicze, ale nie znika. Warto porozmawiać o tym z uczniami, aby nieco złagodzić ich skłonność do rywalizacji. Nadmiar zazdrości i rywalizacji w klasie może mieć poważne konsekwencje. Nadmierna rywalizacja odbija się na atmosferze i relacjach w zepole klasowym. Silna rywalizacja może powodować izolowanie się od grupy, skupianie się na własnych wynikach. W końcu rywalizacja osłabia empatię, zmniejsza gotowość do niesienia innym pomocy, osłabia wzajemne zaufanie i zniechęca do współpracy. Powoduje też nadmierną koncentrację na rywalizacji – uczennice i uczniowie są skonfliktowani, stale „ogłądają się za siebie”, wciąż muszą kontrolować sytuację, by upewnić się, czy aby ktoś nie zagraża ich pozycji. Jak to już było wspomniane wiele razy należy postawić na integrację grupy by rywalizacja stała się pozytywnym motorem do zmian.

Rekomenduje się by:

- na godzinach wychowawczych podjąć dyskusje na temat prawidłowych kontaktów z innymi, akceptacji, tolerancji i wzajemnego szacunku.
- Informować uczniów o indywidualizowaniu wymagań i oceniania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- zaplanować działania integrujące zespół klasowy;

Pytanie 26: Czy jest jakieś miejsce w szkole, którego unikasz z jakiegoś powodu?

TAK	NIE
v	v

33% badanych uczniów przyznało, że w szkole jest takie miejsce, którego unika. Pytanie nie precyzuje z jakiego powodu młodzież boi się konkretnych miejsc.

Najczęściej wskazywanym miejscem, które budzi w nich poczucie zagrożenia jest: szatnia w-f-u, boisko szkolne, stołówka szkolna, oraz łazienka. W przypadku potwierdzenia podejrzeń należy podjąć odpowiednie kroki w celu wyeliminowania zagrożenia.

Pytanie 27: Czy wiesz jak zadbać o swój dobrostan psychiczny?

Zdecydowana większość respondentów, tj. 77%) potrafi zadbać o swój dobrostan psychiczny.

Pytanie 28: Czy wiesz gdzie szukać pomocy w sytuacji zagrożenia/problemowej?

Zdecydowana większość uczniów wie gdzie i u kogo szukać pomocy w sytuacji zagrożenia/problemowej.

-wychowawca 61%

-rodzice -56%

- pedagog- 50%

- rówieśnicy-30%

-,psycholog - 29%

-inne osoby/ instytucja- 27%.

Pytanie 29 Jesteś uczniem/uczennicą klasy:

Pytanie 30: Płeć:

CHŁOPAK	DZIEWCZYNA
v	v

Chłopców: 46%

Dziewcząt: 54%.

III. Analiza ankiety przeprowadzonej wśród rodziców uczniów a dotyczącej „Relacji rówieśniczych w zespole klasowym / w szkole”

Ankietę wysłano do 303 rodziców

W ankiecie wzięło udział: 77 rodziców

Ilość pytań w ankiecie dla rodziców: 24 pytań.

Pytanie 1: Czy Państwa dziecko jest lubiane w klasie?

TAK	NIE	ŚREDNIO	NIE WIEM
v	v	v	v

Badanie miało wskazać poziom akceptacji uczniów w grupie rówieśniczej /zespole klasowym.

Zdecydowana większość badanych rodziców stwierdziła, że ich dzieci są lubiane przez swoich kolegów, koleżanki z klasy- 77% ,pozostali twierdzą ,że średnio ich pociechy są lubiane w klasie.

.W celu zwiększenia integracji grupy rekomenduje się systematycznie organizować zajęcia angażujące grupę np. ćwiczenia w parach, wspólne wyjścia, realizowanie razem projektów. Warto również przeprowadzać wieczory integrujące, wycieczki.

Po doświadczeniach nauki zdalnej wydaje się być koniecznym budowanie relacji w zespole klasowym na nowo bądź wskazanie uczniom jak jest to istotne w społeczności szkolnej.

Pytanie 2: Czy wg Państwa jest ktoś w klasie komu ufa i może go nazwać przyjacielem?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

75% ankietowanej grupy stwierdziło , że ich dziecko ma w klasie osoby, którym może zaufać i nazwać swoim przyjacielem.

Pozostali są przeciwnego zdania bądź przyznali, że nie wiedzą, czy ich dzieci mają w szkole przyjaciela.

Pytanie 3: Czy syn/córka spotyka się z przykrościami kierowanymi przez kolegów/koleżanki z klasy?

TAK	NIE
v	v

30% badanych rodziców uważa, że ich dzieci spotykają się z przykrościami wyrządzanymi przez swoich rówieśników, w ich kierunku ale aż 70% jest zdania, że do takiego zachowania nie dochodzi.

Ważnym staje się także rozpoznanie i wskazanie osób, których problem może dotyczyć. Środowisko nauczycielskie powinno współpracować z rodzicami/ opiekunami uczniów oraz rejestrować wszelkie symptomy zachowań agresywnych / przemocowych wobec dziecka.

Rekomenduje się, by w zespole wychowawczym zastanowić się nad przyczyną takich zachowań i podjąć próby odwrócenia trendu.

Dobre relacje w zespole klasowym mogą przyczynić się do zmniejszenia zachowań agresywnych w środowisku szkolnym. Dlatego tak ważne jest, by nauczyciele świadomie

zarządzali procesem grupowym, by byli uważnymi obserwatorami sytuacji szkolnych, wraz z innymi pracownikami szkoły oraz rodzicami, modelowali zachowania uczniów i kierowali je na pozytywne wzorce zachowań.

Pytanie 4: Czy wg Państwa, uczniowie w klasie syna/córki pomagają sobie w nauce?

TAK	NIE
v	v

Aż 74 % badanych rodziców deklaruje, że w klasie uczniowie pomagają sobie w nauce, 26% twierdzi że nie. Takie odpowiedzi należy uznać za pozytywne. Jednakże, mimo, że jest to dobry wskaźnik, rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie motywacji uczniów do nauki i wzajemnej pomocy. Badani, którzy stwierdzili, że uczniowie nie pomagają sobie wzajemnie w nauce wskazali powody takiego stanu rzeczy. Niepokojąca jest niska integracja w zespole klasowym ,brak czasu, niezdrowa rywalizacja wśród dzieci – takie powody wskazali badani rodzice.

Rekomenduje się podjęcie działań mających zwiększyć integrację w zespole klasowym bądź zbudowanie jej na nowo. Argument, że nauka zdalna zmieniła sposób postrzegania norm przez młodzież i większe wycofanie się młodzieży wyłania się coraz wyraźniej. Niezwykle ważne jest, by budując relacje, nauczyciel miał na uwadze, że jego osoba ma duży wpływ na to, jak zachowują się uczniowie, i dlatego nie może on mylić pojęcia „bycia autorytetem” z „byciem autorytarnym”.

Pytanie 5: Czy Państwa syn/córka poza szkołą spotyka się z kolegami/koleżankami ze swojej klasy?

TAK	NIE
v	v

Aż 83 % badanych rodziców przyznała, że ich dzieci spotykają się ze znajomymi poza szkołą. Jednak nie wszyscy rodzice, zadeklarowali pozytywny stosunek kontaktów z rówieśnikami poza murami szkoły. Aż 17 % badanych rodziców wskazało odpowiedź negatywną.

Pytanie 6: Czy chodzenie do szkoły wywołuje u Ciebie stres?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	NIE	WYŁĄCZNIE W NIEKTÓRYCH SYTUACJACH
v	v	v	v

W pytaniu numer 6 starano się określić czy uczniom towarzyszy uczucie stresu związane z chodzeniem do szkoły.

Zdecydowana większość rodziców (62% respondentów) twierdzi, że ich dzieci nie odczuwają lęku związanego z chodzeniem do szkoły, ale aż 8 % ankietowanych przyznało, że ich dzieci odczuwają taki dyskomfort, z czego aż u 30 % badanych taki stan wywołują określone sytuacje.

Jakie mogą być przyczyny stresu? Rodzice w swoich odpowiedziach najczęściej wskazali na:

- brak przyjaciół;
- poczucie odizolowania;
- brak sukcesów w nauce;
- zbyt częste sprawdziany, klasówki;
- zbyt dużo materiału do opanowania;
- lęk przed porażką;
- niechęć nauczycieli do konkretnego ucznia;
- „zła opinia”, itp.

Pytanie 7: Czy jest ktoś w grupie rówieśniczej Państwa syna/córki, kogo on/ona nie lubi lub irytuje z pewnych powodów?

TAK	NIE
v	v

W pytaniu numer 7 rodzice zostali poproszeni o określenie czy w grupie rówieśniczej jest ktoś kogo ich dzieci nie lubią lub ich irytuje. Niestety, prawie połowa badanych (45% respondentów) wskazała, że jest ktoś taki, 55%, że nie. Wysoki wskaźnik odpowiedzi nasuwa pytanie dlaczego tak się dzieje i co można zrobić by ten trend odwrócić

Warto wyposażyć rodziców, a także nauczycieli w wiedzę dotyczącą procesów zachodzących w zespole klasowym, aby mogli odpowiednio ocenić swoje oczekiwania wobec niego.

Funkcjonowanie jednostki poza grupami rówieśniczymi aktywnymi na terenie klasy szkolnej może spowodować:

- brak satysfakcjonujących relacji ze swoimi kolegami z klasy;
- nie podejmowanie wielu zadań wynikających z funkcjonowania w roli ucznia;
- jednostka jest pozbawiona nagród (zainteresowania rówieśników);
- szkołę traktuje jako zło konieczne i nie nadaje jej pozytywnego znaczenia;
- unika szkoły jako miejsca, w którym czuje się mało bezpiecznie (psychicznie i fizycznie);

- jest zagrożona wypadnięciem z systemu szkolnego.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zmniejszenie bądź wyeliminowanie tego zjawiska.

Pytanie 8: Czy w klasie Państwa syna/córki są uczniowie poniżani lub ośmieszani?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

Dzięki temu pytaniu starano się określić czy badani rodzice mają wiedzę jak wyglądają relacje wśród dzieci w klasie. Czy są osoby, które były poniżane albo ośmieszane.

55% badanych stwierdziło, że „nie wiedzą czy w klasie ich pociech takie osoby doświadczają poniżania i ośmieszania. Niepokojący jest wysoki wynik badanych, którzy nie mają wiedzy czy w i otoczeniu ich dziecka ktoś może być poniżany czy ośmieszany. Taki stan rzeczy może wynikać np. ze zbyt małego zainteresowania rodziców sytuacją szkolną ich pociech.

Wychowawcy klas powinni zaplanować zajęcia na temat tolerancji oraz różnorodności, indywidualności innych ludzi. Warto również skorzystać ze wsparcia wykwalifikowanych w tym temacie specjalistów oraz przeprowadzić warsztaty koleżeńskie dla uczniów. Podczas zajęć uczniowie będą mogli lepiej się poznać, odkryć łączące ich podobieństwa oraz przekonać się, że występujące różnice są korzystne dla nich i nie należy się ich obawiać. Młodzi ludzie rozwijają swoje zaufanie oraz szacunek do samych siebie oraz kolegów i koleżanek z klasy. Uczniowie powinni być świadomi, że odmiennosc kolegi czy koleżanki nie powinna wzbudzać ich irytacji, a wręcz przeciwnie, ciekawość oraz chęć odkrywania czegoś innego on nich samych.

Z obserwacji i przeprowadzonych rozmów można wysnuć wniosek, że w klasach, w których występuje silna, współpracująca ze sobą grupa, dokuczanie jest zdecydowanie rzadsze. Budowanie atmosfery zaufania, bezpieczeństwa i życzliwej atmosfery – to priorytety w nadchodzącym roku szkolnym. To właśnie atmosfera zaufania i poczucie bezpieczeństwa najbardziej wpływają na relacje w zespole uczniowskim. To one przeciwdziałają dokuczaniu i pomagają efektywnie nauczać i uczyć się. Warto budować zintegrowany, współpracujący ze sobą zespół.

W pierwszych latach edukacji wczesnoszkolnej poszkodowanymi stają się bardzo różne dzieci: czasami te, które są słabsze od rówieśników, bardziej wrażliwe, a czasami te z silnym, dominującym charakterem, które mogą być rywalami. Wbrew powszechnie panującym przekonaniom, to nie cechy szczególne dziecka sprawiają, że staje się ono ofiarą dokuczania czy wyśmiewania przez rówieśników.

Należy zadać sobie pytanie skąd bierze się przemoc w grupie rówieśniczej?

Przyczyn może być wiele, do najczęstszych zaliczamy:

- nieprawidłowa organizacja nauczania, np. nuda, nieodpowiednio zagospodarowana przestrzeń, nadmiar bodźców, itp.;
- niewłaściwy system norm społecznych, np.: normy są niejasne, niespójne, stosowanie tzw. „podwójnych standardów”, niekonsekwencja, itp.;
- niewłaściwa reakcja na zachowania agresywne;
- zaburzone relacje uczeń-szkoła-rodzic.

Rolą Rady Pedagogicznej jest eliminowanie ze środowiska szkolnego zjawisk agresywnych, może to się stać poprzez:

- zadbanie o dobrą atmosferę w klasie i poczucie bezpieczeństwa uczniowi uczennic;
- uważniejsze przyglądanie się relacjom panującym w klasie;
- stawianie na pracę w grupie;
- pomoc dzieciom dostrzeganiu ich mocnych stron, wzmacniania ich poczucia wartości i pewności siebie;
- unikania przypisywania uczniom łatek, jak np: „leń“, „łobuz“, itp.;
- stosowanie informacji zwrotnej.

Pytanie 9: Czy wg Państwa, syn, córka był/była kiedykolwiek ośmieszany/-a lub poniżany /-a przez innych uczniów?

TAK, WIELE RAZY	CZASAMI, W PRZESZŁOŚCI	NIGDY MI SIĘ TO NIE ZDARZYŁO
v	v	v

Dzieci i młodzież uczą się zachowań agresywnych od nich znaczących, którymi są kolejno: rodzice, nauczyciele i wychowawcy, a także rówieśnicy. Nasilenie zachowań agresywnych u dzieci i młodzieży w dużej mierze zależy od wpływu środowiska szkolnego. Ofiary przemocy szkolnej (do której można zaliczyć poniżanie czy ośmieszanie) bardzo rzadko mówią dorosłym o swoich problemach. Często mają doświadczenia bagatelizowania ich problemów przez dorosłych. Obawiają się też pogorszenia sytuacji, zemsty ze strony prześladowców. Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie zaufania i współpracy na linii uczeń – nauczyciel. Poleca się także przeanalizowanie występowania tych zjawisk w środowisku szkolnym, ustalenie ofiar i skuteczne udzielenie im pomocy.

Trzeba w szczególności dążyć do odbudowy autorytetu nauczyciela gdyż jego brak powoduje, że uczniowie im nie ufają, a tym samym - nie próbują informować ich o doznawanej lub obserwowanej przemocy. Dużo łatwiej zauważyć przemoc fizyczną niż nękanie psychiczne przez kolegów z klasy.

Pytanie 10: Czy Państwa syn/córka potrafią skutecznie odmówić czegoś, jeśli są do tego zmuszani?

TAK	MYŚLĘ, ŻE TAK	NIE WIEM	NIE
v	v	v	v

Zaledwie 26 % badanych rodziców w swoich odpowiedziach wskazało, że ich dzieci potrafią skutecznie odmówić czegoś, do czego są zmuszane ich dzieci 50% zadeklarowało, że raczej tak. Pozostali respondenci posiadają wątpliwości, bądź wprost przyznali, że nie wiedzą jak ich dzieci zachowują się w takiej sytuacji..

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie wiedzy i skutecznego mówienia „NIE“ wśród uczniów a także budowanie i wzmocnienie zaufania na linii nauczyciel – uczeń, nauczyciel-rodzic.

Na lekcjach wychowawczych należy poruszyć temat budowania asertywności i zrealizowanie treningu asertywnego zachowania się – uczniowie zapoznają się ze sposobami komunikowania się z innymi ludźmi.

Pytanie 11: Czy w klasie Państwa syna /córki występują jakiegoś typu podgrupy, grupy osób, które sprawiają problemy innym uczniom?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

Wg opinii rodziców istnieją w klasach ich dzieci grupy osób, które sprawiają kłopoty (23 % respondentów), 35 % badanych nie ma takiej wiedzy i 42 % stanowczo zaprzecza by istniały takie grupy. Rekomenduje się przeanalizowanie tego zjawiska, czy nie ma w klasie silnego lidera, który skupia wokół siebie innych uczniów podatnych na jego wpływ.

Pytanie 12: Czy państwa syn /córka czują się bezpiecznie w swojej szkole?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	ZDECYDOWANIE NIE	NIE
v	v	v	v

86% badanych rodziców twierdzi ,iż jego dziecko czuje się bezpiecznie w swojej szkole,5% deklaruje ,że nie.

Dla wielu badanych rodziców szkoła to przede wszystkim miejsce spotkań z kolegami i koleżankami. Bezpieczna szkoła to miejsce, w którym członkowie społeczności nie muszą się obawiać agresji czy przemocy ze strony innych osób. Z punktu widzenia uczniów przepisy czy normy nie zawsze gwarantują bezpieczeństwo. Równie ważne jest wewnętrzne poczucie, że szkoła jest miejscem bezpiecznym, przyjaznym, akceptującym. Wg rodziców uczniowie chcą czuć się bezpiecznie w klasie i w społeczności szkolnej, ale także podczas lekcji i w kontaktach z nauczycielami. Rodzice twierdzą, że uczniowie potrzebują poczucia, że szkoła jest miejscem przyjaznym, że mogą w niej być ze sobą bez obawy, że zostaną wyśmiani, skrytykowani, odrzuceni czy poniżeni. Potrzebują czuć się ważni, akceptowani i doceniani. Środowisko nauczycielskie powinno stać na straży by takie poczucie zapewnić. Nauka zdalana zachwiała to poczucie. Należy podając działania mające na celu odbudowania zaufania do organu jakim jest szkoła.

Oprócz bezpieczeństwa fizycznego warto jest zadbać o bezpieczeństwo na lekcjach.

Stres związany z obciążeniem nauką, zadaniami, klasówkami może przyczynić się do osłabienia poczucia pewności siebie. Uczniowie obawiają się, że nie poradzą sobie z wysokimi wymaganiami stawianymi przez szkołę czy, że nie zdadzą egzaminów końcowych. Boją się kompromitacji w oczach klasy, krytyki nauczycieli czy niezadowolenia rodziców.

Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenia poczucia bezpieczeństwa uczniów w szkole a to wzrasta gdy, np.:

- nauczyciel jest liderem i pozytywnym autorytetem;
- poziom zadań i tempo pracy są dostosowane do ich możliwości;
- uczniowie wiedzą, że mają prawo popełniać błędy;
- wiedzą, czego i w jakim celu się uczą;
- większość pracy wykonują na lekcjach;
- darzą się wzajemnym szacunkiem, itp.

Dla identyfikacji zjawisk niebezpiecznych występujących w szkole warto udostępnić uczniom „skrzynkę zaufania” do której mogliby oni anonimowo zgłaszać przypadki występowania tych zjawisk. Warto poruszyć z młodzieżą temat ważności tych skrzynek by nie stały się one obiektem żartów a pomogły rozwiązywać problemy pojawiające się w szkole oraz udzielać pomocy uczniom, których ten problem dotyczy.

Pytanie 13: Czy Państwa syn/córka czuje się izolowany/a przez kolegów i koleżanki w klasie?

TAK	NIE	NIE WIEM
v	v	v

Pytanie miało na celu ocenę pozycji ucznia w grupie rówieśniczej.

Aż 83,5% % badanych rodziców twierdzi ,że ich dzieci nie czują się izolowane przez grupę rówieśniczą. Być może taka wysoka liczba wskazań sugeruje subiektywne odczucie ucznia bardziej niż obiektywne powody takiego stanu rzeczy. Wniosek taki można wysnuć z wysokiego wskaźnika odpowiedzi „nie wiem”. Tą opcję zaznaczyło aż 34% respondentów. Na uwagę zasługują pozostałe wskazania, które świadczą o istnieniu problemów relacyjnych (24% respondentów).

Większość uczniów jest bardzo wrażliwa na otaczającą atmosferę społeczną i relacje rówieśnicze panujące w środowisku szkolnym. Jak było to już wskazane, od niej zależą wyniki w nauce, jak również generalny stosunek do szkoły, do innych ludzi oraz podatność na wpływy wychowawcze szkoły, która ma ogromne znaczenie w kształtowaniu osobowości człowieka. Najczęściej w skład grup nieformalnych działających na terenie klasy wchodzi uczniowie o podobnym przebiegu kariery szkolnej. Młodzież dobrze radząca sobie z realizacją obowiązków szkolnych należy do innych zbiorowości niż uczniowie mierni czy też niedostateczni.

Jak pokazują wcześniejsze wskazania, skala problemu dokuczania w szkole jest bardzo duża. Prowadzone rozmowy wychowawcze jak również obserwacje dowodzą, że dzieci w szkole podstawowej doświadczą minimum raz w miesiącu nie milego zachowania w szkole ze strony swoich kolegów/koleżanek w postaci: obgadywania, izolowania, nastawiania klasy przeciwko komuś. Z przeprowadzonego badania można wysnuć wniosek, że najczęściej takich zjawisk występuje w klasach VI. Obserwuje się, że dziećmi, którym dokuczają rówieśnicy, są zarówno dobrzy, jak i źli uczniowie, chłopcy i dziewczynki, osoby dobrze i źle sytuowane. Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu wskazanie i uświadomienie dzieciom i młodzieży, że dokuczanie to nie zabawa. Uważliwienie młodego człowieka na krzywdę wobec słabszych pomoże zmniejszyć zjawisko izolacji w grupie. Zauważa się, że w klasach, w których występuje silna, współpracująca ze sobą grupa, dokuczanie jest zdecydowanie rzadsze.

Bycie wykluczonym lub bycie ofiarą nękania w szkole niesie za sobą negatywne konsekwencje. Może przyczynić się do depresji, zaburzeń lękowych, wysokiego poziomu stresu lub niskiego poczucia własnej wartości.

Rekomenduje się poprowadzenie z młodzieżą warsztatów z mediacji rówieśniczej. Pozwoli ona na zbadanie podłoża izolacji w zespole klasowym oraz pozwoli wyposażyć uczniów w nową umiejętność. Rówieśnicy-mentorzy uczą się empatii, inteligencji emocjonalnej i rozwijają swoje umiejętności społeczne. Program mediacji rówieśniczej może być zorganizowany przez pedagoga szkolnego, psychologa lub nauczyciela.

Pytanie 14: Czy dostrzegasz agresywne i niewłaściwe zachowania w szkole?

TAK	NIE
v	v

Zdecydowana większość badanych rodziców dostrzega w otoczeniu szkolnym zachowania agresywne bądź niewłaściwe. Tę opcję wskazało aż 67% respondentów.

Wg rodziców, dzieci wchodzi w konflikt bardzo często, żeby zaprezentować swoją siłę, popularność, zdobyć uznanie innych dzieci. O co najczęściej można rywalizować w szkole? o wszystko, co może wyróżnić je z tłumu – dobre oceny, ubrania, sympatia, ilość przyjaciółek lub przyjaciół. Na relacje między rówieśnikami mogą mieć wpływ także nauczyciele, jeżeli zdarzy się im traktować poszczególnym uczniów wyjątkowo. Środowisko szkolne to taka przestrzeń dla uczniów, w której każdy z nich przybiera jakąś rolę. Są liderzy, wzorowi uczniowie, nie wyróżniający się ale też te dzieci, które są odrzucane lub zostały ofiarą jakiejś grupy.

Nauczyciele powinni prześledzić relacje uczniów, należy przeanalizować każdy odbiegający od normy incydent oraz zastanowić się, którzy uczniowie mogą być ofiarami zachowań agresywnych. O ich istnieniu świadczą odpowiedzi udzielone przez uczniów. Jedynie 26% respondentów uważa, że w szkole nie dochodzi do niewłaściwych zachowań, pozostali wskazali odpowiednią częstotliwość ich występowania. Rekomenduje się przeanalizowanie przypadków zachowań np. agresywnych i podjęcie próby ustalenia jakich uczniów może ten proceder dotyczyć i w jakim stopniu można objąć ucznia pomocą.

Pytanie 15: Jaki charakter mają spotkania towarzyskie syna/córki z rówieśnikami?

a)	spożywanie alkoholu	v
b)	wspólne wagar	v
c)	wspólne odrabianie lekcji	v
d)	wspólne granie w gry komputerowe, planszowe, itd.	v
e)	wspólne wypad	v
f)	jeśli inna aktywność:	

Spotkania z rówieśnikami są bardzo istotnym elementem procesu socjalizacji. W zadanym pytaniu badaliśmy aktywność młodzieży poza szkołą. Rodzice mogli wskazać więcej niż jedną odpowiedź.

Okazało się, że najczęściej spotykają się oni aby wspólnie grać na komputerze, czy w gry planszowe (71 % badanych respondentów).

Również bardzo ważnym elementem jest tutaj „wspólne odrabianie lekcji” – 24% uczniów udzieliło takiego wskazania.

Rodzice w swoich odpowiedziach chętnie zaznaczali opcję „inne” nie wskazując konkretnie na formę spędzania wolnego czasu..

Pytanie 16: Czy chętnie uczęszczasz do szkoły?

TAK	RACZEJ TAK	NIE	RACZEJ NIE
v	v	v	v

Zaledwie 41% badanych rodziców stwierdziło, że ich dzieci chętnie uczęszczają do szkoły. Kolejne 47% skłania się ku tej odpowiedzi. Pozostali wyrazili swoje przeciwne zdania.

Pytanie nie określa co sprawia, że uczniowie chętnie chodzą do szkoły.

Dzieci tak jak dorośli potrzebują codziennej dawki motywacji do działania i mierzenia się z trudnościami. Najsilniejszym bodźcem do nauki jest motywacja wewnętrzna, dzięki której

dziecko podejmuje działania z własnej woli, z ciekawości czy z poczucia odpowiedzialności. Rekomenduje się podjęcie działań mających na celu zwiększenie motywacji uczniów do chodzenia do szkoły.

Wychowawcy klas powinni określić co może być bodźcem wywołującym w uczniach niechęć uczestniczenia w zajęciach szkolnych. Z poprzednich pytań można wywnioskować, że niektórzy uczniowie nie przynależą do żadnej z grup w szkole, spotykają się ze zjawiskiem agresji i/lub przemocy, czy innymi zachowaniami nieakceptowanymi, które budzą w nich stres. Pomimo tych początkowych wskazań, warto poruszyć ten temat podczas godziny wychowawczej oraz na spotkaniu z rodzicami/ opiekunami uczniów. Możliwe, że posiadają oni więcej informacji na temat złego samopoczucia swoich pociech i będą mogli pomóc w eliminowaniu tego wskaźnika.

Pytanie 17: Czy wg państwa wychowawca, pedagog, psycholog lub inni nauczyciele chętnie pomagają, gdy zgłaszasz się z jakimś problemem?

TAK	RACZEJ TAK	NIE	RACZEJ NIE	TO ZALEŻY KOMU
v	v	v	v	v

Zdecydowana większość badanych uważa, że w/w osoby są bardzo pomocne w sytuacji, gdy uczniowie zgłaszają się do nich ze swoimi problemami.

Pytanie 18: Jeśli przytrafiła się Państwa córce/synowi , jakaś niebezpieczna lub niekomfortowa sytuacja w szkole, opisz ją poniżej.

Rodzice opisali sytuacje i uznali je jako niekomfortowe, kiedy ich dziecko zostało zamknięte w szatni. Stresujące sytuacje i niebezpieczne wg nich zdarzają się najczęściej podczas przerw, kiedy dzieci przebijają się na wychowanie fizyczne. Dochodzi wówczas do używania wulgaryzmów przez dzieci ,wyzwisk, dokuczania ,wyśmiewania, poniżania.

Pytanie 19: Czy chętnie spędzasz czas w swojej szkole nawet po lekcjach?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	NIE	ZDECYDOWANIE NIE
v	v	v	v

54% badanych zdecydowanie potwierdza, że ich dzieci chętnie spędzałyby czas wolny w szkole. Kolejne 35% skłania się ku tej odpowiedzi. Pozostali wyrazili swoje przeciwne zdania z czego aż 12% stanowczo wyraża niechęć do spędzania wolnego czasu w szkole.

Należy ustalić co jest powodem pojawiania się takich rozbieżności, przeanalizować czy zajęcia pozalekcyjne oferowane przez szkołę są dostosowane do zainteresowań młodzieży szkolnej. Warto przeprowadzić badania w tym kierunku i spytać się młodzieży w jakich zajęciach chciałyby uczestniczyć by lepiej dostosować ofertę.

Pytanie 20: Czy wg Państwa podczas lekcji w szkole do której uczęszcza Wasze dziecko można otwarcie wyrażać swoje zdanie?

TAK	RACZEJ TAK	NIE	RACZEJ NIE
v	v	v	v

Naszym celem było sprawdzenie na ile rzeczywistość szkolna daje młodzieży swobodę w wypowiedaniu swojego zdania na jakiś temat.

62% ankietowanych rodziców jest przekonana, że może otwarcie wyrażać swoje zdanie podczas lekcji, następnie 41% skłania się do tej odpowiedzi.

Pytanie 21: Czy w Twojej szkole jest duża rywalizacja między uczniami?

ZDECYDOWANIE TAK	TAK	NIE	ZDECYDOWANIE NIE	NIE MAM ZDANIA
v	v	v	v	v

Badanie miało na celu określenie poziomu rywalizacji pomiędzy uczniami. Zdecydowana większość rodziców jest zdania, że raczej nie ma dużej konkurencji pomiędzy uczniami. Tak uważa 69 % badanych.

Zdrowa konkurencja jest bardzo ważnym elementem, bez tego mamy do czynienia ze stagnacją, marazmem i brakiem rozwoju. Należy zachęcać rodziców do motywowania swoich dzieci do zdrowego współzawodnictwa, z kierowaniem się zasad fair play.

Rekomenduje się by:

- na godzinach wychowawczych podjąć dyskusje na temat prawidłowych kontaktów z innymi, akceptacji, tolerancji i wzajemnego szacunku.
- Informować uczniów o indywidualizowaniu wymagań i oceniania uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.
- zaplanować działania integrujące zespół klasowy;

Pytanie 22: Czy wg Państwa, jest jakieś miejsce w szkole ,którego syn/córka unika z jakiegoś powodu ?

TAK	NIE
v	v

12% badanych rodziców przyznało, że w szkole jest takie miejsce, którego ich syn lub córka unika. Pytanie nie precyzuje z jakiego powodu młodzież boi się konkretnych miejsc.

Najczęściej wskazywanym miejscem, które budzi w nich poczucie zagrożenia jest: szatnia w-f-u, boisko szkolne, stołówka szkolna, pokój dyrekcji szkoły oraz łazienka. Należy założyć, że pomieszczenia, w których przebywają dorośli nie powinny budzić tak dużego stresu, a już na pewno nie jest on związany ze spotykaniem się z agresją czy przemocą. Radzimy przyjrzeć się dokładniej boisku szkolnemu oraz łazience, są to miejsca, których nauczyciele nie kontrolują zawsze, dlatego może dochodzić tam do niechcianych sytuacji. W przypadku potwierdzenia podejrzeń należy podjąć odpowiednie kroki np. zainstalować kamery w wybranych miejscach lub zwiększyć liczbę dyżurujących nauczycieli.

W ostatnich latach prowadzi się mniej lub bardziej intensywne działania zmierzające do zapobiegania agresji i przemocy, jednocześnie jednak wielu pedagogów odczuwa frustrację z powodu niskiej skuteczności tych działań. Nasuwa się pytanie: dlaczego tak trudno efektywnie reagować na przejawy agresywnych postaw dzieci i młodzieży?

Wśród czynników, które mogą mieć wpływ na niską skuteczność zapobiegania agresji i przemocy, wymienia się, np.:

- podejmowanie działań raczej akcyjnych i doraźnych niż długofalowych;
- brak konsekwencji w działaniach podejmowanych przez grono pedagogiczne;
- niewystarczający poziom praktycznych umiejętności wychowawczych nauczycieli;
- niedostateczną wiedzę na temat zjawisk agresji i przemocy;
- brak działania zespołowego, współpracy i wymiany informacji, i inne.

By podjęte działania były skuteczne powinny zatem uwzględniać pracę we wszystkich wymienionych obszarach.

Znęcanie się uczniów nad rówieśnikami jest problemem, którego w żadnym wypadku nie wolno lekceważyć. Przemoc szkolna ma destrukcyjny wpływ na młodych ludzi. Jeśli w szkole nie podejmiemy odpowiednich środków zaradczych, agresorzy mogą stanowić nie tylko bieżące zagrożenie dla swoich kolegów, lecz w późniejszym życiu – dla szerszej społeczności. Rolą pedagogów jest podejmowanie działań interwencyjnych. Powinni oni stosować dostępne środki, od interwencji po długofalowe techniki i procedury. Aby mogli je wdrażać, muszą doskonalić kompetencje radzenia sobie w sytuacjach agresji i przemocy. Powinni otrzymać także wsparcie w postaci ram organizacyjnych dla tych działań, żeby były one spójne, planowe i systematyczne.

Pytanie 23: Czy państwa syn/córka, wie jak zadbać o swój dobrostan psychiczny?

86% twierdzi ,że wie,14%- nie.

Pytanie 24: Czy Państwa syn/córka, wie gdzie szukać pomocy w sytuacji zagrożenia/problemów

80% badanych rodziców wskazuje siebie jako osoby u których dzieci szukają wsparcia w sytuacjach zagrożenia. 20% deklaruje pedagoga, wychowawcę.